

1. APRÍL 2018

*„Kde je, ó smrť, tvoje víťazstvo? Kde je, ó smrť, osteň tvoj?
Ostňom smrti je však hriech a silou hriechu je zákon.
Ale vďaka Bohu, ktorý nám dal víťazstvo v našom Pánovi
Ježišovi Kristovi!“*

1. Korinským 15,55-57

Zborový list
Cirkevného zboru ECAV
na Slovensku Kežmarok

Pôstna prosba

Andrej Hajduk

*Rozpomeň sa na mňa, Pane,
pod krížom volám oddane,
upieram naň vrúcne oči,
o zľutovanie Ťa prosím.*

*Rozpomeň sa, zbav ma zlého,
poteš ducha sklúčeného;
odpušť a daj život nový
kajúcemu hriešnikovi.*

*Rozpomeň sa, ochráň v žití,
lebo v duši úzkosť cítim,
keď je kalich preplnený
a táraha ma zráža k zemi.*

*Rozpomeň sa, keď deň príde
a zo sveta raz odídem;
s Tebou po života boji
spočinúť mi daj v pokoji.*

*Rozpomeň sa pri vzkriesení,
nezavrhni v deň určený,
kedy všetkých súdiť budeš
na poslednom Tvojom súde.*

*Ježiši ukrižovaný,
aj za mňa si znášal rany,
verím v Tvoje zľutovanie,
rozpomeň sa na mňa, Pane!*

Zo zbierky: Z nášho kostola – Zvolen 2002

Obsah

Pane, spomeň si na mňa!	3	V úzkostiach, tiesni... ..	26
Veľkonočná	5	Konvent je pre každého cirkevníka	26
Vstal z mŕtvych	6	Zloženie presbyterstva CZ ECAV na Slovensku Kežmarok.....	27
Nastala kúpačka	10	Osobnosti 20. storočia.....	28
Pánov odev.....	11	Diagnóza Slovensko.....	30
Sviatok nekvasených chlebov.....	14	Podlomená demokracia	31
Kristov kríž – naše víťazstvo.....	15	Posledná večera	38
Povedali o... víťazstve	18	Slovom a obrazom	39
Georg Friedrich Händel.....	19		
Já Hospodin jsem tvůj Bůh	22		

Pane, spomeň si na mňa!

Spomienky sú tým, čo nám niekedy ako jediné zostanú. Radi spomíname na chvíle detstva, na bezstarostné časy v škole, na svadbu, narodenie dieťaťa, oslavy a pod. Spomienky nám zostanú aj vtedy, keď nám niekto blízky odíde do večnosti. Časom sa síce pomaly vytrácajú detaily, fotografie vyblednú, ale v srdci nám stále zostáva láska, ktorú sme k milovanému človeku cítili.

Každý človek sa prirodzene snaží, aby po ňom niečo na tejto zemi zostalo, aby tu niečo zanechal pre svojich potomkov alebo pre svoje okolie, krajinu, tento svet. Sú mená, ktoré sa natrvalo zapísali do histórie, ktoré boli prínosom pre celé ľudstvo. Niekedy sú však ľudia schopní urobiť aj niečo absurdné, možno aj nie normálne či bežné, aby sa preslávili, aby sa napríklad ich mená zapísali do Guinnessovej knihy rekordov. Časom však príde nejaký nový rekord a na predchádzajúci sa zabudne... Takto to funguje v tomto svete.

Je však niekto, kto na nás, ľudí, nezapúda. Niekto, kto nás dokonca pozná po mene a má spočítané aj všetky vlasy na našej hlave. Je to náš Pán. On vie o nás úplne všetko, pamätá si na všetko dobré, ale aj na to zlé. A raz

príde čas, keď budeme pred Ním stáť a zodpovedať sa za svoj život. Bude to čas Božieho súdu, kde vyjde najavo úplne všetko o našom živote.

Nič sa neutají. Toto poznanie nás má viesť k zodpovednému životu, k boju s hriechom a pokušením, ktoré každý deň prichádza.

Lenže naša ľudská snaha nestačí, sme príliš slabí na to, aby sme

pred Božím nepriateľom – Satanom – obstáli z vlastnej sily. Potrebujeme pomoc, potrebujeme Pána Ježiša. Lebo On svojou smrťou na kríži porazil diabla, smrť aj hriech. Porazil všetkých Božích nepriateľov. Pán Ježiš je skutočný a jediný veľkonočný Víťaz. Nikto nie je väčší ako On. Kvôli nám priniesol tú najväčšiu obeť – trpel a zomrel na kríži, ako si to každoročne na Veľký piatok pripomíname.

Práve tam, na kríži, v tej najťažšej chvíli utrpenia a zomierania, sa odohral jeden pre nás vzácny rozhovor. Bol to rozhovor medzi ukrižovanými. Všetci boli v rovnakej situácii, všetci o chvíľu zomrú. Predsa je medzi nimi obrovský rozdiel. Jeden ukrižovaný zomiera bez ľútosti, pokánia nad svojimi hriechmi – ani vlastné utrpenie a smrť ho neprivedli k ľútosti nad tým, čo uro-

*„Potom povedal
Ježišovi: Pane Ježiši,
rozpomeň sa na mňa,
keď prídeš do svojho
kráľovstva“*

(L 23,42).

bil zle. Zomiera v pýche, samolúbosti, možno aj sebalútosti, ale nie v úprimnom pokání. Mal jedinečnú príležitosť – zomiera s Božím Synom – Záchrancom, Spasiteľom. Má Ho úplne blízko pri sebe, vidí všetko, čo sa

deje naokolo, z „prvej ruky“. No ani to ním nepohne, zostáva zatvrdilý. Tak veľa ľudí sa

mu aj dnes podobá. Sú ako kameň, skala, ktorú nezmení ani to najväčšie utrpenie. Pán sa im prihovára a oni tvrdohlavo a vzdorovito odmietajú Jeho hlas, Jeho vôľu pre svoj život, odmietajú spasenie a večný život. A tak odchádzajú aj do večnosti... Do Božej spravodlivosti.

Druhý lotor, či zločinec je podobný tomu prvému. Tiež je rovnako hriechy, je spravodlivo odsúdený, ako to sám priznáva. A predsa je v niečom iný. Uvedomuje si svoj zločin, ľutuje ho, ale zároveň si uvedomuje aj závažnosť a jedinečnosť tejto chvíle. Zomiera spolu s Božím Synom. Vie, že Ten na prostrednom kríži nie je obyčajný človek, neurobil nič zlé, je Spasiteľ sveta, Mesiáš. Preto v pokore a úprimne prosí: „**Panne Ježiši, rozpomeň sa na mňa, keď prídeš do Svojho kráľovstva.**“ Jedna jediná veta a predsa stačí. V posled-

nej chvíli... No nie neskoro. Pretože na pokánie a ľútosť nie je nikdy neskoro – teda pokiaľ sme tu, na tejto zemi. Aj vo chvíli smrti nás Pán môže omilostiť tak, ako tohto zločince. Samozrejme to nie je argument k to-

mu, aby sme celý život žili bez Boha s myšlienkou, že pri zomieraní Ho budeme prosiť o odpustenie. Le-

bo čo, ak to nestihneme? To by bol výsmech Pánu Bohu...

Pán Ježiš reagoval na slová tohto zločince a dal mu krásny prísľub raja. Čo krajšie si môžeme priať? Čo krajšie túžime vedieť a počuť vtedy, keď trpíme, keď sme chorí a možno nám lekári povedia: *zostáva vám málo času...* Alebo zomiera, či trpí niekto z našich blízkych... Alebo odchádzajú cestou smrti, či tragédie deti, mladí ľudia a pod.? Prísľub raja dáva nádej v takýchto chvíľach, dáva nám nádej v utrpení a smrti, aj tej našej, vlastnej. Preto sa nemusíme ničoho báť, lebo na našej strane stojí náš Pán – veľkonočný Víťaz nad diablom, hriechom aj smrťou. On nám sľúbil, že budeme s Ním v raji.

Drahí priatelia, bratia a sestry! Prežívame sviatky utrpenia, ale aj vzkriesenia nášho Pána. Prosme Ho aj my, aby to, čo sľúbil lotrovi na krí-

ži, slúbil a naplnil aj pri nás. Aj keby si na nás o pár rokov nespomenul nikto na tejto zemi, nech si na nás spomenie Ten najdôležitejší – Ježiš Kristus. Práve tam, na Božom súde. Nech sú naše mená zapísané nie v nejakej knihe rekordov, ale v tej najvzácnejšej Knihe života, kde budú zapísané mená všetkých, ktorí sa nechali obmyť Kristovou krvou, ktorí sa Ním nechali zachrániť a budú mať večný život. Prosme Pána, nech sa na nás rozpomenie...

Prajem Vám všetkým, aby ste sviatky Veľkej noci prežili vo viere, že Ten, ktorý zomiera na Golgotskom kríži, zomiera tam kvôli nám, našim hriechom. Dôverujme Mu, že si na nás spomenie a budeme spolu s Ním v raji. Nech nás v tejto istote utvrdí Jeho slávne vzkriesenie. Radostná správa o Ňom nech znie do celého sveta: **Ježiš Kristus žije!**

Požehnanú Veľkú noc Vám praje
Mgr. Janka Maťová,
farárka v Batizovciach

Veľkonočná

Andrej Hajduk

*Teš sa srdce, zaplesaj, i keď Boží Syn bol v hrobe,
v tretí deň vstal, pamätaj! – už je koniec smrti, zlobe.
Ježiš žije, z hrobu vstal, Vzkrieseného Pána sláv!*

*Životu dal istotu, i keď smrť nás raz zachváti,
ku večnému životu dúfajúcich prinavrúti,
nad Ním, nad veriacimi večná smrť nemá sily.*

*Srdce moje omladni jak zelený púčik v jari,
radosť nech po tieto dni žije v každej ľudskej tvári;
čo je krajšie na zemi, než spievať o vzkriesení?*

*Raďujme sa, spievajme Halelujah! – Tebe, Bože.
Tú vieru zachovajme, že Jeho Syn všetko zmôže.
Kto pevne verí v Neho, uzrie Ho vzkrieseného.*

Zo zbierky: Z nášho kostola – Zvolen 2002

VSTAL Z MŔTVYCH

Biblia je zbierka originálnych, autentických náboženských skúseností. Kto chce vniknúť do hlbokého zmyslu vierovyznania, mal by ju čítať, študovať, listovať s otázkou: Ktoré náboženské skúsenosti môžem priradiť k tejto a tejto vete vierovyznania? Pri takomto postupe by nám vierovyznanie naraz ožilo pred očami. Náboženské zážitky boli totiž do jednotlivých viet vierovyznania zakódované s určitým vyhraneným zámerom: upozorniť veriacich ľudí, že podobné zážitky – v rozličných obmenách, ale s tou istou podstatou – by sa mali stať osobnými zážitkami toho, kto vierovyznanie počúva alebo odrieka. Toto všetko by sme mali mať na mysli pri úvahách o vete z Viery všeobecnej kresťanskej: „...zostúpil do pekiel, v tretí deň vstal z mŕtvych.“ Na základe akých zážitkov a skúseností bola táto veta formulovaná? Na aké nové možnos-

ti nás upozorňujú skúsenosti zakódované v tejto vete?

Pri týchto otázkach každý myslí predovšetkým na stretnutie žien a učeníkov so vzkrieseným Ježišom Kristom. V tejto súvislosti je často kladená otázka: Neboli stretnutia so Vzkrieseným, o ktorých sa hovorí v Novej zmluve, iba udalosťami v predstavách týchto ľudí? Či ich neprivedla iba ich veľká bolesť a veľká túžba k tomu, že sa im zdalo, že videli Vzkrieseného? Keby tomu tak bolo, nemali by ich zážitky pre nás veľkú cenu, lebo v nich bol by vyjadrený subjektívny stav ich vnútra, a nič viac. Ale na spomenutú kritickú a pochybovačnú otázku odpovedá Nová zmluva veľmi jednoznačne. Mysle žien a učeníkov neboli vôbec disponované pre to, aby v nich vznikali predstavy stretnutí so vzkrieseným Kristom. Z novozmluvných

správ vyplýva, že smrť Majstra bola pre nich veľkým otrasom, a to práve preto, že ju považovali za definitívny koniec, že s možnosťou vzkriesenia ani najmenej nerátali. Ženy nakúpili vonné masti a šli s nimi k hrobu, aby preukázali poslednú poctu mŕtvemu – čo nestačili urobiť v piatok pred sviatočným dňom. Správa o Kristovom zmŕtvychvstaní a stretnutie s ním bolo pre ne totálnym prekvapením. O učeníkoch hovorí Lukáš, že slová žien o Kristovom vzkriesení zdali sa im byť bájkou a neverili im. Emauzskí učeníci počuli síce tiež o správe, ktorú od hrobu priniesli ženy, ale zrejme jej nepripisovali veľkú váhu, čo vidno najlepšie z toho, že utekali z nebezpečného Jeruzalema. Tomáš odmietol uveriť správe o stretnutí so Vzkrieseným, kým ho sám neuvidí. V takomto stave sa teda nachádzali mysle učeníkov, v stave úplne nepriaznivom pre vznik samovoľných predstáv alebo vízií vzkrieseného Krista. Naopak, vzkriesený Kristus mal veľa práce, aby prekonal ich pochybnosti. Jasne to vidno napríklad na príbehu emauzských učeníkov a na Tomášovi. Nie predstavy a vízie vykoľajených myslí, ale stretnutia so Vzkrieseným priviedli ich k presvedčeniu, že Kristus žije. Za vetou „*v tretí deň vstal z mŕtvych*“ skrývajú sa teda nie subjektívne produkty mysle a predstavivosti učeníkov, ale stretnutia so Vzkrieseným.

Tieto závery sú potvrdené ešte inou skutočnosťou. Subjektív-

ne zážitky môžu síce človeka uviesť do vzrušenia, ktoré má veľkú intenzitu, ale sa podobá plameňu z papiera alebo slamy: horí jasným plameňom a veľmi rýchlo zhasne. Lenže u učeníkov nejde o krátkodobé vzrušenie, ale o zážitok, ktorý zanechal trvalú, a to veľmi radikálnu stopu na ich dušiach.

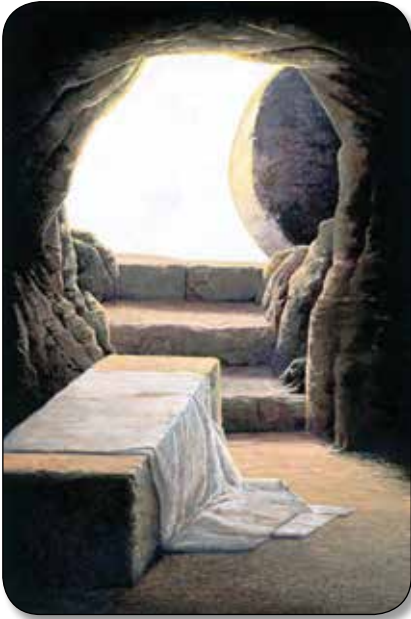
– Od zúfalstva Veľkého piatku prešli k novej, nevýslovnej radosťi, ktorá sa prejavovala napríklad v nadšení, s akým si navzájom odovzdávali správu: Ježiš vstal z mŕtvych!

– Od strachu prešli k pokoju a istote. Strach ich dohnal k tomu, že sa skrývali, že sa zdržiavali za zamknutými dverami. Vzkriesený ich posielal do misijnej práce. Oni sa stávajú slobodní od strachu, otvárajú dvere do sveta a rozchádzajú sa všetkými smermi s radostnou zvesťou.

– Strach ich viedol k zapretiu a úteku. Teraz sa verejne a smelo priznávajú k vzkriesenému Kristovi a majú dosť vnútornej sily, aby vzali na seba aj všetky riziká, ktoré sú s tým spojené.

– Dramatickú zmenu vidno na emauzských učeníkoch: strach ich hnal k úteku z nebezpečného Jeruzalema, ale keď nadobudli istotu, že Kristus žije, vracajú sa okamžite, nočnou hodinou, plní radosťi a smelosti, do Jeruzalema.

– Strach rozohnal učeníkov do izolovanosti, istota o Kristovom vzkriesení ich zhromaždila do nového spoločenstva.

– Strach ochromil ich vnútornú silu, istota vzkriesenia dala im ohromnú vnútornú energiu.

– Takéto trvalé, veľké, pozitívne zmeny nepochádzajú z chvíľkových subjektívnych zážitkov, ale zo zážitkov, ktoré majú objektívnu platnosť, zo zážitkov, v ktorých do zorného poľa človeka vstupuje a ho prenikavo ovplyvňuje vyššia moc, večná moc, život z večnosti. Právě zážitky tohto typu, ktoré tak pozitívne a natrvalo ovplyvňujú človeka, sú zahrnuté v stručnej vete vierovyznania: „...v tretí deň vstal z mŕtvych.“

Účinky viery v Kristovo zmŕtvychvstanie možno jedinečným spôsobom sledovať na Pavlovi. Pri Damasku sa stretol so vzkrieseným Pánom a toto stretnutie naplnilo jeho život od gruntu novým obsa-

hom. Kristovo vzkriesenie je konštitutívny prvok celého jeho nového života a teologického myslenia. Bez Kristovho vzkriesenia by sme nemohli pochopiť ani Pavlovo životné dielo ani jeho teológiu. Pavel nadobudol presvedčenie, že Kristus bol vzkriesený, t.j., že teraz žije, že teraz je Pánom a že nás čaká na konci našej zemskej dráhy. Istota živého a prítomného Krista sprevádzala ho od Damasku až do smrti.

– Celú svoju misijnú činnosť chápal ako dielo, do ktorého ho poveril vzkriesený Kristus. Všetky bremená a riziká misijnej práce dokázal preniesť preto, že mal na mysli vzkrieseného Krista.

– Vzkriesený Kristus bol jeho Pánom v tom zmysle, že sa stal modelom jeho myšlienkového, citového i vonkajšieho života. 1K 2,16: „*My myseľ Kristovu máme.*“ G 2,20: „*Nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus.*“ – Konečné spoločenstvo so vzkrieseným Kristom patrilo k jeho najvyšším túžbam: „*Túžim už umrieť a byť s Kristom*“ (F 1,23).

– Istota vzkrieseného Krista bola u neho taká vysoká, že sa ani v centre vtedajšieho sveta, v Ríme, nehanbil za evanjelium Kristovo (R 1,16).

– Toto je len niekoľko ukážok toho, čo v Pavlovom myslení a živote vykonala viera v Kristovo vzkriesenie. Kto by chcel získať plnší obraz, musel by si prečítať Pavlove listy. S prekvapením by konštatoval, aké bohatstvo vplyvov zanechala v celom jeho živote a diele viera v Kristo-

vo vzkriesenie. Všetky tieto vplyvy, stopy, účinky patria vete z Kréda: „...v tretej deň vstal z mŕtvych.“

Len s úctivou bážňou a len zlomkovite môžeme sa zaoberať otázkou, čo znamenalo Kristovo vzkriesenie pre Krista. Jeho vzkriesenie nebolo návratom do tohto časného sveta, nebolo to jedno z tých vzkriesení, ktoré vykonal On za svojho zemského pôsobenia (mládenec z Naim, Jairova dcéra, Lazar...) Cez Svoje vzkriesenie vstúpil Ježiš Kristus do večného sveta. Naše oči však dovidia len po hranicu časnosti a večnosti, nie za túto hranicu. Preto môžu byť naše úvahy o tom, aký význam malo Kristovo vzkriesenie pre Neho samotného, len veľmi fragmentárne.

– Vzkriesením sa skončila pre Neho doba Jeho poníženia, utrpenia, lebo vstúpil do večnej slávy. Pojem „sláva“ nemôžeme tu chápať v bežnom, každodennom zmysle. „Sláva“ v uvedenej vete a podobných vetách znamená: Dokonalý život v podmienkach večnosti. Na tento stupeň bytia vstúpil Ježiš cez svoje vzkriesenie.

– Jeho odchod do slávy nebol útek od učeníkov. Povedal im, že ich neopustí ako sirotu, že bude s nimi po všetky dni až do konca sveta. Na Pavlovi môžeme najlepšie študovať, čo znamená vzkriesený Kristus ako prítomný Kristus.

– Vzkriesenie bolo veľkolepým potvrdením všetkého, čo Ježiš hovoril a čo robil. Fyzickým zlikvidovaním chceli jeho nepriatelia zlikvidovať aj Jeho učenie, Jeho myšlien-

ky, spomienky na Nehu, Jeho vplyv. Ale Boh, ktorý vzkriesil Krista, povedal vzkriesením k celému Ježišovmu učeniu a dielu svoje áno. Jeho dielo nebolo zlikvidované, cez tisícročia hovorí k nám jasnou rečou. To je ovocie Jeho vzkriesenia. Bez Jeho vzkriesenia by nebola vznikla ani jediná kniha Novej zmluvy.

Skúsenosti, ktoré sú zahrnuté vo vetách vierovyznania, mali by sa stať našimi osobnými skúsenosťami. K tomu je potrebné, aby sme príslušné náboženské skúsenosti poznali. O to sme sa v tomto rozbere pokúsili. Ale poznanie týchto skúseností nestačí. Všimli sme si, že autentické náboženské skúsenosti si nevyprodukovali učenici sami, ale boli nimi obdarovaní. Preto k vierovyznaniu patrí okrem štúdia Biblie modlitba: *Prosím Ťa, Bože, o také zážitky, aby odriekané vety vierovyznania vyjadrovali moju vlastnú skúsenosť.*

Nakoniec ešte jedna otázka: Môžeme svojim blízkym nejako ukázať, že rozoberaná veta z vierovyznania je i dnes aktuálna? Môžeme, ak jestvujú také otázky, ktoré sú i dnes závažné a na ktoré veta o Kristovom vzkriesení odpovedá. Také otázky, závažné existenčné otázky, naozaj jestvujú.

– Predovšetkým je to otázka smrti. Týka sa bez výnimky každého človeka. Niekedy je zabudnutá, niekedy sa vynorí s veľkou prudkosťou. Keď nás začne bytostne trápiť, nepomôžu nám rozumové úvahy, ale len niečo, čo zasiahne dostatočne hlboko

ko do nášho vnútra. V tejto situácii je Kristovo vzkriesenie nie iba racionálnou odpoveďou, ale predovšetkým skutočným riešením problému smrti. Ak sa istota o Jeho vzkriesení usídlí hlboko v našej duši, bude to pre nás aj v najťažších situáciách blízkosti smrti plnohodnotná odpoveď a riešenie problému smrti.

– Podobne by sa dalo ukázať, že Kristovo vzkriesenie je účinnou odpoveďou na otázku o zmysle života, ďalej odpoveďou na otázku o motivácii mravného konania, ako aj na iné otázky existenčnej závažnosti.

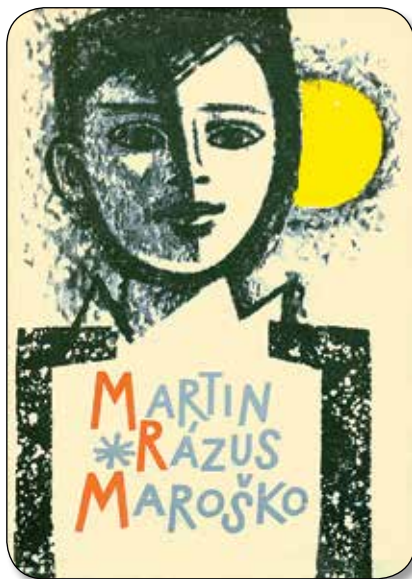
Ján Grešo: Vstal z mŕtvych, Transcius Liptovský Mikuláš, 1986

Nastala kúpačka

Ale Veľká noc, to je ešte inakší sviatok! Maroška veľmi kostol nezaujíma, hoci ho vezme so sebou raz otec, raz zasa starý otec do chlapských lavíc. Ale v sobotu večer strela starý Stehlík na Kocúrkove z mažiarov – bummm – bummm! – zablyští sa

v očiach a letia drevené koly kamsi na ohrád. V nedeľu popoludní, keď stará mať Kramlíkovie ide na večiereň, on si vypýta zo svojej buksy dva grajciare, mamka mu dá fľašku z Elza fluidu, a už ide do apatieky v meste ako druhí chlapi.

– Dajte mi za dva grajciare odkolonu, – pýta si smelo, drziac v ruke

nový klobúčik so stužkou a červeným pierkom.

Ráno ho vzbudí krik, čo dievky vlečú do potoka alebo k studni. O chvíľu je oblečený, pekne v nových šatočkách. Na kabáte sú i vrecká, do nich možno i vajcia klásť. Šatka mu trčí z jedného. V ruke drží poriadnu litrovku, brú-

senú mocnú fľašu, miesto zátky zaviazanú riedkym organtínom a plnú akejsi mliečnej tekutiny.

To je vôdka.

Maroš ju potrasie i pridrží k nosu.

– Voniam! – zašomre a vojde rovno do Krdanov.

– No, že len ideš tú Anku okúpať, – otvára mu totka dvere idúce

k dievčaťu, čo sa, ako vidieť, za vôd-ku veľmi neoduševňuje. – Veď ju máš za čo okúpať.

Totka podrží dcérku, kúpač ju pofrka, až vôňa udrie do nosa. Vezme si vajce, maľované načerveno, i dva grajciare si strčí do vrecka a ide ďalej, ponáhľa sa, ako čo by robil od kusa s otcom vo fabrike.

Na ulici stretá pánov, tovarišov. Tí to už robia po pansky. Majú malé fľaštičky a diškurujú veselo. I oči im svietia. On má hodnú fľašu, ale i veľa povinností. Zájde do Lalov – Zuzku opáčiť. A potom po susedoch až po krstnú, čo má tiež dievča. I mamu musí okúpať u Stračkov a otec Stračkovie ho ešte kdekade povodí. Maroš kropí a kúpe svedomite. Niekedy síce hrkne fľašou dievča rovno po hlave, až sa i rozmraučí, ale mať ho utíši a všetko je dobre. Pri takej

práci udá sa všeličo. I vyleje sa viac ako treba. Ale to sa môže. Zájde sa na potok a vždy sa doleje, kým treba.

– Veď už máš len čiru vodu, – hreší ho starý otec u Stračkov, keď ovonia. – Aspoň pomarančových kôrok si si mal namočiť, – potriasa fľašu, obsah však nezabúri. – Čiru vodu máš, Maroš!

– Ale mám plné vrecká vajec, – uškrnie sa potvora. – I peňazí mám!

– No, ty si zbojník, – zdvihne ho starý otec zo zeme za mocné ručiská. – Ty sa nestratíš!

Mamka doma Marošovi maľované vajička nechá, nech sa s nimi hrá na lúke. Ale peniažky idú do buk-sy. Na jeseň pôjde už synček do školy. Zide sa mu to na tabuľky, šlabikár a na peračník...

*Z knihy Maroško od Martina Rázusa
Matica slovenská v Martine r. 1940*

PÁNOV ODEV

úryvok

Zdalo sa nám, že je to človek ako každý iný. Keď nám ho priviedli, mal už tvár popluvanú a čiernu od rán. Chlapi, ktorí ho zajali v Getsemanskej záhrade za mestom, a bohvie, kade ho predtým vodili než ho priviedli sem do Pilátovej súdnej sie-

Kniha opisuje príbeh rímskeho vojaka Dymasa, ktorý bol pri ukrižovaní Ježiša Krista a nasledujúce udalosti urobili z Rimana krestana.

(Kniha vyšla vo vydavateľstve
Tranoscius v roku 1993.)

ne, nešetrili bitkou. Pre nás väzeň, to je vždy len telo k tres-tu, na mučenie a boli by sme hlúpi, keby sme z toho neťažili. Keď nám ho teda odovzda-

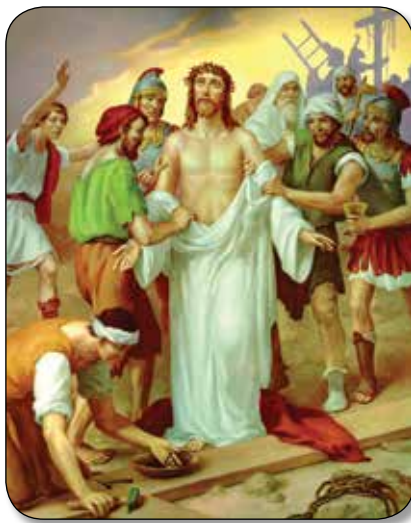
li, potácal sa už od slabosti. Prokus, jeden z našich rímskych vojakov, si bol istý, že existuje spôsob,

ako vzpružiť sily zničených zajatcov: strašnými ranami rúčkou svojej kopije. Upozornil som ho, aby neroztrhal jeho rúcho a odev, ktorý bol na pohľad z kvalitnej látky. Už vtedy som si pomyslel, že by sa mi odev mohol ujsť, až bude zajatec vyzlečený. Odev odsúdených na smrť býva našou korisťou, lebo vojna je skončená, nemožno už lupiť v mestách, a tak sa musíme uspokojiť aj s málom.

Vôbec som si nevšimol, akým spôsobom Pontský Pilát, ten lišiak, prejednával jeho odsúdenie. Títo ľudia od zákona a správy krajiny majú také spôsoby, akoby hádzali prach do očí. Na trest smrti za vraždu, vzburu a zločin urážky cisára by odsúdili aj dvojročné dieťa, len aby ich ruky boli čisté a aby získali čím viac priazne u vrchnosti. Bol som len obyčajným vojacom v dvornej garde, málo mi záležalo na tom, čo sa odohralo medzi Pilátom a Ježišom, ktorého meno som dovtedy nepoznal.

Pozoroval som zviazaného človeka. Bol to poľutovaniahodný úbožiak, ohnutý v chrbte, neprehovoril ani slova. Niediv, veď už bol veľmi zbitý a teda aj vyčerpaný. Povedal

som mu – neviem, prečo – žeby sa mal vyrovnať, aby aspoň trochu vyzeral ako muž, a to tým viac, lebo sa vydával za kráľa. Dlhو ma pozoroval

val takým pohľadom, s akým sa moje oči nikdy nestretli. Smial som sa z toho. Barabáš sa lepšie držal, povedal som. On však na moje slová nereagoval, ukázal som mu preto ramená, napol svaly a zovrel rukoväť svojho meča. Vzpriamril som sa, narov-

nal svoju postavu v úsilí ukázať mu, aký je rímsky vojak – možno, že ho nikdy nevidel. Nepovedal nič. Svoj skalený pohľad uprel až na dno mojej duše. Pokrčil som ramenami. Ale aj niečo iné sa dialo. Cez prestávku, počas ktorej mal Pilát poradu, vyviedli sme nášho zajatca medzi gardu. Veľmi sme ho nesocali. Keďže bol kráľom, obliekli sme ho ako kráľa – posmešne. Ale aj pod posmešným zovňajškom s biednym žezlom v ruke mal výzor kráľovský. V tú chvíľu, ako sme na neho vzhliadli, prestali sme sa s ním zahrávať a sočať ho, lebo jeho tvár bola aj pod špiňou vznešená a majestátna. Žiarilo z nej akési svetlo.

Znova sme ho priviedli do súdnej siene. Povedali nám, že sa už všetko skončilo, že ho máme predviesť na popravné miesto, lebo bol odsúdený na kríž.

Vrava ľudu, ktorý nás sprevádzal na popravisko, bola hlučnejšia než inokedy, a to nás tiež prekvapovalo. Dotierali na nášho zajatca, len aby nás proti nemu popudili. Boli sme zvyknutí na takéto sprievody, pretože vládár Pilát nám ich často poskytoval. Národ však ostával k nim ľahostajný.

Ten, ktorého súdny výrok označoval posmešne ako židovského kráľa, náš úbožiak, osvietený prorockým duchom, často klesal pod svojím krížom a museli sme ho dvíhať. Prokus ho na povzbudenie párkrát kopol tak, ako to on zvyčajne robieva.

Zabával som sa ako iní. Náš dôstojník zastavil na ceste jedného muža, aby mu pomohol niesť kríž. Ale ten Šimon nebol veľmi ochotný, bolo mu treba dať po rebrách, a tak mu dodať chuti.

Ukrižovali sme Ježiša medzi tých dvoch, ktorí revali a zmietať sa ako dve divé zvery. Na Ježiša sa sypal posmech a urážky. Smial som sa ako iní, kričal som ako iní: *Zostúp odtiaľ, veď si synom Božím!* Ale on nezostúpil. Neurobil žiaden div, aspoň nie taký, aký sme očakávali. Div – to bola jeho tvár. Niekedy priam žiarila ako jarné zore, niekedy bola zachmúrená ako búrlivé nebo.

Z toho, čo ostalo po ukrižovaných, sme urobili štyri hromádky. Bola to úbohá korisť. Jediný biely odev židovského kráľa stál na prvý pohľad za to, aby sa človek usiloval privlastniť si ho. Longinus si ho žiadal, ale všetci sme sa proti tomu postavili. Prečo on? Povedal som, že ho treba rozdeliť na štyri čiastky, aby to bolo spravodlivé pre všetkých.

– *A čože budeš robiť s tvojím kúštičkom?* – opýtal sa ma Longinus. – *Lepšie bude, keď ho necháme len jednému, len tak sa bude dať použiť.*

– *Nuž teda losujme!* – povedal Kleos.

– *Dobre, – hovorím.*

Celá vec sa ešte chvíľu zdržala, kým sme nevykonali rozkaz stotníka. Kleos a ja sme mali problémy s dvoma lotrami, ktorých sme bili železnou tyčou po hnátoch. Museli sme sa ponáhľať, pretože Židia si žiadali, aby odsúdení boli mŕtvi sňať z krížov ešte pred západom slnka, pretože nasledujúci deň bola sobota. Polámanie hnátov malo ukončiť ich život. Vtedy nám Prokus zavolať, že Ježiš je už mŕtvy a tak mu nemusel lámať údy. Šťastný lós padol na mňa, a tak biely spodný odev toho ukrižovaného už patril mne.

Prichádzali tí, čo mali sňať telá z krížov a my sme odchádzali. Telá dvoch lotrov si nik nežiadal. Pre Ježišovo telo si prišiel jeden človek s dvoma sluhami a niekoľkými ženami, aby ho sňali a odniesli.

Tým sa naša služba skončila.

Robert Farelly

Sviatok nekvasených chlebov

V jarnom období, keď kresťania slávia sviatky Veľkej noci, Židia slávia Pesach, sviatok nekvasených chlebov. Pripadá na 14. deň nisanu, prvého mesiaca židovského kalendára (marec až apríl), je to teda typický jarný sviatok. Pripomína exodus, odchod biblických Židov z egyptského zajatia, pravdepodobne v 13. storočí pred Kristom.

Sviatok Pesach sa slávi osem dní a riadi sa presnými zásadami. Začína sa prvý deň pri západe slnka a končí sa ôsmy deň po zotmení. Veľmi dôležitá je rituálna rodinná večera **seder** s pokrmami, z ktorých každý má symbolický význam. Odohráva sa pri presne prestretom stole s bohatým osvetlením a chody idú na stôl podľa sederového poriadku. Každý účastník má pred sebou pohár s vínom, ale najkrajšia čaša stojí pred stoličkou, kde nik nesedí. Je to miesto pre prichádzajúceho pútnika – proroka, ktorý má priniesť správu o očakávanom príchode Mesiáša. Preto podľa tradície malé deti vybiehajú z domov na cestu a vyzerajú, či ešte neprichádza prorok. Hlava rodiny potom číta príbeh exodu a podobenstvá z knihy Haggada, obradovej zbierky určenej na používanie v rodine.

Hlavným rituálnym jedlom je veľkonočný baránok. Zajedá sa nekvaseným chlebom macesom, ktorý symbolizuje náhlivosť úteku – Židia si na cestu stihli vziať len nevykysnuté cesto, z ktorého si piekli placky. Chudobní členovia židovskej obce dostá-

vali macesy na Pesach zadarmo. Horké byliny (maror – morská redkvička, karpas – petržlen, zeler), ktoré sa namáčajú do pohára so slanou vodou či octom, mali účastníkom sederu pripomínať horkosť otroctva a slzy zúfalstva. Charoset (zmes roztlčených mandlí, orechov, jablák, zaliata vínom) je spomienkou na otrocké práce pri mažiaroch a jeho červená farba je farba tehál, ktoré museli Židia v Egypte vyrábať. Na stole musí byť aspoň jedno vajíčko uvarené natvrdo. Jeho škrupina má pripomínať krehkosť ľudského osudu a ako symbol života svedčí o neúspechu faraónovho úsilia zničiť židovský národ.

V ortodoxných židovských rodinách sa robí pred sviatkami mimoriadne svedomité upratovanie, aby v domácnosti neostal ani kúsok kysnutého cesta, či výrobkov z neho. Zvyšky kysnutých potravín sa dajú na kopy, ktorá sa volá chamec, a spália sa. Všetky jedlá, prísady a nápoje pripravované na Pesach musia byť prísne rituálne čisté (kóšer, kašrut), a to od pôvodných surovín až po finálne výrobky. Takisto kóšer musia byť aj všetky použité nádoby a príbory.

Kresťanská veľkonočná tradícia prevzala z tohto židovského sviatku niektoré prvky, napríklad veľkonočného baránka.

Pripravila Oľga Kormanová – z knihy Slovenský rok v ľudových zvykoch, obradoch a sviatkoch od Kataríny Nádasej, vydala Libri Fortuna 2012

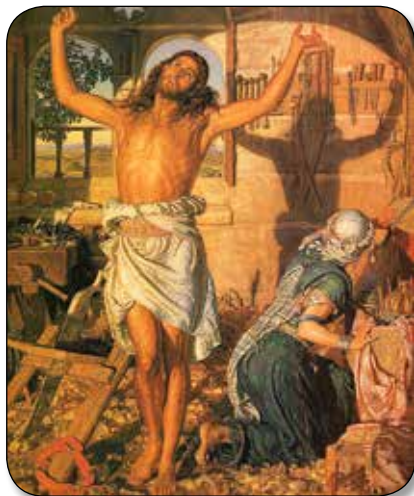
Kristov kríž – naše víťazstvo

William Holman Hunt, anglický maliar, ktorý inšpiráciu k svojim dielam hľadal v umení starých maliarov, pôsobiacich pred Rafaelom Santim, namaloval obraz „Tieň smrti“. Pri drevenom podstavci, na ktorom leží odložená píla, stojí do pol tela zoblečený Ježiš Kristus. Oči má zodvihnuté k nebu a výraz na Jeho tvári vyjadruje buď bolesť alebo vytrhnutie, no môže vyjadrovať i oba pocity. Pritom sa Ježiš vypína hore, dvíha obe ruky nad hlavu. Dopadajúce slnko za ním vytvára temný tieň v tvare kríža. Polička s náradím vyzerá ako vodorovný trám, na ktorom boli pribité jeho ruky. I samotné nástroje na polici nám pripomínajú kladivo a klince, ktorých temný zvuk zaznel na poludnie Veľkého piatku, keď ukrižovali Ježiša Krista. William Holman Hunt nám zvláštnym spôsobom stvárnil ukrižovanie Krista. Nad jeho symbolikou by sme dokázali debatovať celé hodiny. Tento obraz vznikol v Jeruzaleme, keď autor sedel na streche svojho domu.

Každé náboženstvo, každá ideológia majú svoj vlastný vizuálny sym-

bol, ktorý ilustruje nejaký významný rys ich náboženského cítenia, myslenia a presvedčenia. My, kresťania, máme kríž. Z množstva ďalších symbolov, ktoré sa nám ponúkajú od jaslí, do ktorých bol uložený Ježiš Kristus; ryba, ktorá sa stala symbolom prvých kresťanov; tešársky stôl, na ktorom Ježiš pracoval v Nazarete, alebo loď, z ktorej učil zástupy na Galilejskom jazere; či zástera, s ktorou sa opásal, keď umýval učeníkom nohy, sa neujali. Ďalšími takýmito symbolmi kresťanstva mohli byť holubica, symbol Ducha Svätého, ktorý zostúpil na Ježiša pri Krste Svätom v rieke Jordán, alebo kameň, ktorý bol odvalený od Jeho hrobu, symbolizujúci vzkriesenie, či kráľovský trón, poukazujúci na Božiu zvrchovanosť. Ani jeden z týchto symbolov sa nestal oficiálnym symbolom kresťanskej cirkvi.

Prečo? Iste mi dáte za pravdu, že ani jeden z nich nevystihuje podstatu kresťanstva, podstatu Božej lásky k hriešnemu človeku, podstatu víťazstva života nad hriechom a smrťou tak, ako práve kríž. Zároveň je to aj symbol

nádeje, no aj symbol radosti, pretože ten, kto prijal pre svoj život Kristov kríž, tak v jeho živote sa začína rodiť niečo nové. No Kristov kríž sa stal pre nás nielen symbolom víťazstva nad smrťou, ale aj realitou, ktorú môžeme prežívať vo svojom každodennom živote, ak sme prijali tento kríž do svojho srdca.

Konštantín Veľký, ktorý svojím Milánskym ediktom zrovnoprávnil v Rímskej ríši všetky náboženstvá a ktorý ako prvý rímsky cisár vyznával, že je kresťan, zvíťazil v znamení kríža. Podľa Eusebia bolo to v predvečer bitky pri Milvijskom moste 27. októbra 312. V strednom Taliansku proti sebe stáli dvaja nepriatelia na život a na smrť. Boli pripravení vyriešiť svoje súperenie preliatím krvi. Státisíce ozbrojených mužov bolo pripravených na boj na život a na smrť: Ten, kto zajtra zvíťazí, ten sa stane rímskym cisárom. Porazený bude označený za nepriateľa štátu a stane sa krmivom pre Koloseum.

Obrancom bol Maxentius, súčasný (aj keď sporný) cisár Ríma. Mal v moci hlavné mesto a impozantnú obranu samotného Ríma. Po tom, čo odrazil dve invázie do jeho ríše, mal všetky dôvody na to, aby si bol sebou istý. Útočníkom bol arogantný mladík menom Konštantín, ktorý sa snažil presadiť ako jediný vládca Rímskej ríše. Konštantín bol na nepriateľskom území a čelil súperovi, ktorý bol prinajmenšom taký veľký ako on. Obranca Maxentius si mohol vybrať,

kde a kedy sa postaví proti Konštantínovi. Keďže bol Konštantín skúseným veliteľom, vedel, že skôr či neskôr k boju skutočne dôjde.

Tak ako všetci vojaci v predvečer bitky, aj Konštantín určite spal veľmi nepokojne. A práve v túto nepokojnú noc zasiahol sám Kristus a zmenil spor medzi dvoma vojenskými vodcami na kľúčový okamih dejín spásy. Tento zásah prišiel v podobe sna alebo vízie (zdroje sú diskutabilné). Vo sne Kristus hovoril s Konštantínom a riekol mu: „*In Hoc Signo Vinces!*“ čiže „*V tomto znamení zvíťazíš!*“ Kristus mu potom ukázal kresťanský symbol kríža. Možno zstrašený neistotou z nadchádzajúcej bitky Konštantín nasledoval Kristove pokyny. Nariadil, aby bol kríž namalovaný na všetky štíty, ktoré držali vojaci. A tak bitku vyhral. Nech si myslíme o Konštantínovi a vývoji kresťanstva po ňom čokoľvek, cirkev uchovávala kríž ako svoj ústredný symbol.

Skutočnosť, že si kresťania vybrali kríž ako symbol svojej viery, je ešte prekvapivejšia pri pripomenuť si hrôzy, s akou sa na ukrižovaných v staroveku pozeralo. Potom nám nie je zaťažko pochopiť, prečo Pavlovo slovo o kríži bolo pre toľkých poslucháčov bláznovstvom, či až priam šialenstvom (1K 1,18.23). Môže duševne zdravý človek uctievať ako Boha mŕtveho človeka, ktorý bol spravodlivo odsúdený a popravený pokorujúcim spôsobom? Táto kombinácia smrti, zločinu

a hanby Ježiša odsúvala za hranice rešpektu vo vtedajšej spoločnosti.

Skutočnosť, že kríž sa stal kresťanským symbolom napriek jeho pohoršujúcemu dejinnému významu, môže mať len jedno vysvetlenie. Ústredné miesto kríža malo svoj pôvod v Ježišovom myslení. Samotný Ježiš vedel, že jedine cesta kríža je cesta spásy, ktorou i On bude kráčať ku víťazstvu – cez kríž k vzkrieseniu, čím bola definitívne porazená diabla moc.

Túto cestu víťazstva Ježiš ponúka aj nám. „*Kto chce ísť za mnou, nech zaprie seba samého, vezme svoj kríž a nasleduje ma*“ (Mk 8,34). Vziať si svoj kríž, alebo niešť si svoj kríž až na miesto popravy, znamenalo pre Rimanov úplné podriadenie sa rímskej moci. Ak nám Ježiš hovorí, aby sme si vzali svoj kríž, a tak Ho na-

sledovali, tak to pre nás znamená podriadenie svojho života pod Jeho moc. Tým, že Ježiš sám niesol na pleciach Svoj kríž, chcel nám ukázať, že Jeho nasledovanie znamená podrobenie sa pod Jeho moc. To však neznamená, že by sme v živote nemali prežívať radosť, ale iba utrpenie kríža. Práve naopak. V Kristovom kríži prežívame mnohé víťazstvá nad mocnosťami tohto sveta, ktoré sa snažia náš život dostať pod kontrolu. A to najväčšie víťazstvo budeme prežívať pri smrti, pretože ako hovorí samotný Pán Ježiš: „*Ja som vzkriesenie a život – kto verí vo mňa, bude žiť aj keď umrie*“ (J 11,25). Z tohto víťazstva sa môžeme tešiť už teraz, a to len vďaka Kristovmu krížu.

I keď je kríž na jednej strane pre mnohých pohoršením a pre iných bláznovstvom, pre nás, ktorí dosa-

hujeme spasenie, je mocou Božou (1K 1,18). Jeho príťažlivosť je v tomto ohľade neodolateľná a každý, kto jej podľahne, môže prežívať vo svojom živote malé i veľké víťazstvá. Zoberme na plecia svoj kríž a žime

životom, ktorý by oslovil vďaka tomuto znameniu mnohých ľudí okolo nás, aby aj oni podľahli neodolateľnej príťažlivosti tohto znamenia a mohli žiť životom víťazov.

Roman Porubän

POVEDALI O... VÍŤAZSTVE

**NAJVÄČŠIE VÍŤAZSTVO, KTORÉ SI ČLOVEK VYDOBYL OD PRÍRODY, JE LÁSKA NA CELÝ ŽIVOT.
AUGUSTE-MARSEILLE BARTHÉLEMY**

**RADOSŤ Z DOBRA A NÁDEJ NA JEHO VÍŤAZSTVO V ČLOVEKU A VO SVETE NEVYLUČUJÚ OBAVU O TOTO DOBRO, ANI STRACH PRED ZMARENÍM NÁDEJE.
JÁN PAVOL II.**

ZISTIL SOM, ŽE ODVAHA NIE JE NEPRÍTOMNOSŤ STRACHU, ALE VÍŤAZSTVO NAD NÍM. ODVÁŽNY ČLOVEK NIE JE TAKÝ, ČO NEPOCIŤUJE STRACH, ALE TAKÝ, KTORÝ STRACH PORAZÍ. NELSON MANDELA

**KUCHÁRSKA KNIHA NIE JE NIČÍM INÝM, AKO VÍŤAZSTVOM HMOTY NAD DUCHOM.
VLADO JAVORSKÝ**

VÍŤAZSTVO, ZA KTORÉ SA ĽUDIA MODLIA, ČASTO ZNAMENÁ ICH SKAZU. LION FEUCHTWANGER

VEĽKÉ VÍŤAZSTVO JE TAKISTO VEĽKÝM NEBEZPEČENSTVOM. FRIEDRICH NIETZSCHE

ANI SMŤ NEMÔŽE ZNIČIŤ VÍŤAZSTVO TOHO, KTO ZO VŠETKÝCH SÍL BOJUJE ZA PRAVÚ VEC. THOMAS CARLYLE

**NAJVÄČŠIE VÍŤAZSTVO – VÍŤAZSTVO NAD SEBOU.
PEDRO CALDERÓN DE LA BARCA**

Georg Friedrich Händel

a jeho duchovná tvorba

Bol géniom európskej barokovej hudby. „Skladby písal horúčkovo a pracoval na niekoľkých naraz. Keď sa začala chvieť jeho parochňa, hudobníci sa triasli strachom. Ak si všimol, že zboristi sú nepozorní, dokázal ich okríknúť hrozným hlasom aj počas verejného vystúpenia. Jeho spory však často vyústili do komiky, pretože dobre neovládal angličtinu“, napísal o Händlovi znalec jeho diela, český muzikológ Rudolf Pečman. Medzi vrcholné počiny tohto významného tvorcu barokových oratórií patria Mesiáš, Izrael v Egypte, Jozef a jeho bratia alebo Samson. Z jeho vyše päťdesiatich opier uchvátili najmä Agrippina, Rinaldo, Giulio Cesare a Rodelinda.

Jednou z jeho najznámejších skladieb je Laudate dominum omnes gentes (Chváľte Pána všetky národy). Melódia tohto chorálu sa dostala aj do nášho Evanjelického spevníka, ktorú poznáme pod názvom **Vítaz nad smrťou** (ES 150). Na Händlovu melódiu napísal text J. Mayer. Tento chorál patrí k najznámejším chorálom veľkonočného obdobia a snáď ani niet kostola, v ktorom by počas veľkonočných sviatkov nezaznel. Melódia a samotný text je nádherným stvárnením a oslavou Božej moci, ktorá sa dokázala v Kristovom vzkriesení, čo si zaslúži oslavu Boha.

Georg Friedrich Händel sa narodil 23. februára 1685 v nemeckom Halle do rodiny váženého mestského lekára. Napriek synovmu výraznému hudobnému talentu jeho otec nesúhlasil s povolaním hudobníka. Mladý Händel teda začal študovať právo a vo voľnom čase sa zdokonaľoval v hre na organe, husliach a čembale. Ako osemnásťročný odišiel do Hamburgu. Vo vtedajšom centre nemeckej hudby sa spriatelil s mnohými hudobníkmi a napísal svoje prvé opery. Začínajúci skladateľ bol však nepokojnej povahy, túžil po dobrodružstvách a zážitkoch, potreboval sa zoznamovať s ľuďmi, získavať si ich uznanie a tvoriť. Vydal sa preto do Talianska, kde prenikol k podstate talianskej hudobnos-

ti a nadobudnuté skúsenosti majstrovsky využil vo svojich skladbách. Umeleckou udalosťou jeho talianskeho pobytu bola premiéra opery Agrippina v Benátkach, kritikou nadšene prijatá. Händelov hudobný výraz nadobudol v Taliansku krásnu spevnosť, sviežosť, tanečnosť a pôsobivosť.

V roku 1712 sa umelec natrvalo usadil v Londýne vo Veľkej Británii. Výrazne ovplyvnil anglický hudobný život a rozvinul tradíciu anglickej zborovej hudby. Veľký úspech zaznamenali Händlove opery Rinaldo a Teseo a obľúbená bola aj jeho Vodná hudba, ktorú hral orchester pri člnkovaní po rieke. Nová epocha v jeho živote nastala v roku 1719, keď sa stal umeleckým ve-

dúcom Kráľovskej akadémie hudby v Londýne. Získal pre ňu najlepších európskych umelcov a napísal pre nich opery ako napríklad Radamisto, Giulio Cesare, Rodelinda, Scipione alebo Alessandro, ktoré sú považované za vrchol barokovej vážnej opery.

Händel reagoval na meniaci sa vkus od počiatku tridsiatych rokov 18. storočia tým, že skladal ako opery, tak aj oratóriá. Hlavným impulzom k definitívnemu opusteniu opery bol úspech jeho najslávnejšieho oratória Mesiáš, ktoré napísal na biblický motív v roku 1742. Mesiáš nebol Händlovým typickým oratóriom, skôr v ňom ide o vyrozprávanie série biblických textov. Händel ich napísal v roku 1741, avšak Mesiáš sa dočkal svojej premiéry až pri skladateľovej návšteve Dublinu v roku 1742. Jeho prijatie bolo veľkolepé a i napriek tomu, že sa toto nadšenie v Londýne neopakovalo, dodnes je toto oratórium považované za hudobný poklad.

Neskôr skomponované oratóriá tohto hudobného velikána boli väčšinou na námety Starého zákona. Händel tak vytvoril duchovné

drámy veľkolepej monumentality – Izrael v Egypte, Saul, Samson, Judáš Makkabejský, Jozef a jeho bratia. Všetky znejú hlbokými myšlienkami o zmysle ľudského života a ľudských hodnotách.

Za Händlovho života bolo dieľo Mesiáš silne spájané s nadáciou The Foundling Hospital, ktorej útulok bol založený v Bloomsbury v roku 1739, aby sa staral o nechcené deti. Pred bránami tohto útulku visel kôš, do ktorého za tmy noci mohli uložiť nechcené dieťa. William Hogarth, spoluzakladateľ útulku, bol neochvejným prispievateľom nadácie a charite daroval mnohé obrazy. Händel nadácii daroval nielen peniaze, ale na výročných báloch zdarma uvádzal svoje oratórium Mesiáš. Tieto večery boli jedným z vrcholov nadácie londýnskej spoločenskej sezóny a Händlova tradícia týchto bállov, prostredníctvom ktorých sa zabezpečovali finančné prostriedky na chod útulku, prežila ešte mnohé roky po jeho smrti.

Hneď po dokončení oratória Mesiáš v roku 1741 sa Händel pustil do skladania ďalšieho vynikajúceho oratória Samson, ktoré je svojou štruktúrou úplne iné ako Mesiáš. Kým Mesiáš je čisto náboženské dielo, oslavujúce príbeh Ježiša Krista, Samson je jedným z mnohých Händlových dramatických oratórií, ktoré boli väčšinou založené na fascinujúcom príbehu zo Starého zákona. Samson je predovšetkým interpretáciou knihy Johna Milтона Sam-

son Agonistes. Táto epická báseň sa vzťahuje na tragický príbeh Samsona, ktorého milienka Dalila zradila a on sa pomstil zbúraním chrámu, v ktorom filistínske kniežatá prinášali svoju obeť bohu Dagónovi. Samson pritom sám zahynul. Toto oratórium je krásnym príkladom Händlovej schopnosti, ako sa dá biblický príbeh previesť do každodennej ľudskej podoby.

V roku 1743 vzniká ďalšie oratórium Jozef a jeho bratia, ktorého námet zobral z 1. knihy Mojžišovej, kde čítame o biblickom Jozefovi, synovi Jákoba, ktorého bratia predali Izmaelitom z Giliádu, putujúcim do Egypta za obchodom. Tak sa Jozef dostáva až na dvor egyptského faraóna, kde sa stal jeho významným poradcom, po faraónovi druhým mužom Egypta. Nakoniec sa Jozef so svojimi bratmi, ktorí prichádzajú do Egypta nakúpiť potraviny, zmieri.

Okamžitý úspech si získali Händlove Organové koncerty. Bolo to aj vďaka tomu, že od malička sa Händel venoval organu a mal úžasné schopnosti, ktoré využíval pri komponovaní pre tento nástroj. Organovými koncertmi si slávu získal vďaka svojim improvizáčnym schopnostiam, pri ktorých vždy nechával priestor momentálnemu nápadu. I keď pôvodne Händlove organové koncerty boli písané ako výplň času medzi časťami jeho oratórií, veľmi rýchlo aj v tejto hudbe bola ocenená genialita skladateľa. Händel tvo-

ril organové koncerty s ľahkosťou a zdanlivo z ničoho – ešte nikomu pred ním sa nepodarilo skombinovať organ, tento sólový nástroj, s orchestrom. Prvýkrát tak urobil v roku 1735 pri znovuuvedení oratória Ester.

Obrovské pracovné vypätie, ktoré skladateľa sužovalo, vyvrcholilo v roku 1737, keď ho postihla mŕtvica. S pomocou priateľov a dlhej kúpeľnej liečby sa však zázrakom uzdravil a následne vrátil k aktívnemu koncertnému životu. Svoju hudbu Händel často prežíval tak hlboko, že bol údajne neraz pristihnutý, ako mu počas koncertu tiekli slzy. Schopnosť okúzliť a podmaniť si poslucháčov nielen hudbou, ale aj hrou si uchoval až do posledných rokov svojho života, keď už bol slepý.

Georg Friedrich Händel zomrel 14. apríla 1759 vo Veľkej Británii v Londýne vo veku 74 rokov. Sila jeho umeleckého účinku mu však navždy zaisťovala miesto v hudobných dejinách.

Roman Porubän

Já Hospodin jsem tvůj Bůh

Kázeň, ktorá zaznela na

Výročnom zborovom konvente 11. 02. 2018

„Nyní toto praví Hospodin, tvůj stvořitel, Jákobe, tvůrce tvůj, Izraeli: Neboj se, já jsem tě vykoupil, povolal jsem tě tvým jménem, jsi můj. ²Půjdeš-li přes vody, já budu s tebou, půjdeš-li přes řeky, nestrhne tě proud, půjdeš-li ohněm, nespálíš se, plamen tě nepopálí. ³Neboť já Hospodin jsem tvůj Bůh, Svatý Izraele, tvůj spasitel.“
(Izaiáš 43,1-3)

Milé sestry, milí bratři, přátelé v Kristu, s čím to musí Boží lid počítat? S čím musí počítat každý, kdo se vírou hlásí k Hospodinu, Bohu nebe i země, kdo je součástí Božího lidu, kdo putuje po své životní cestě pod Božím praporem

tak, jak putovala nejdříve hrstka otroků z Egypta a později stále větší a větší národ lidu Izraele? Tak, jak putuje tento sbor, který dnes hodnotí své putování za minulý rok? S cestou přes vody, přes řeky, přes prudký proud, s cestou přes oheň.

Zkrátka s cestou běžného života. S čím musí počítat každý z nás? Že nebudeme stále chodit jen suchou nohou v pohodlném mechu zajištěného života, že naše lodička se nebude plavit stále jen po klidné a tiché řece Vá-

hu kdesi, kde není nebezpečí, ale že se bude potácet v divokých vodách mezi kameny prudké řeky Hronu. Že dokonce ne příjemným tepličkem povedou naše kroky, ale že ohněm půjde cesta. Ohněm všelijakých zkoušek, ohněm bolesti, zklamání, nejistot a třeba náhlé opuštěnosti. Vody, řeky, oheň, to jsou obrazy pro mnohá pokušení a těžkosti života, i pro nejtěžší ohrožení života, pro nebezpečí smrti.

No dobře. Ale to si můžeme říci, že přece každý tím vším prochází. Nejenom lidé víry. To všechno přece život přináší. Není nikdo, kdo by byl vůči těm přerozličným životním krizím imunní, člověka víry nevyjímaje. Každý je pro něco disponován, něčemu, nejen tomu dobrému, nakloněn, otevřen. A nejen, že sám člověk si krize přivádí. Také se do nich dostává nečekaně, bez přípravy, aniž by jakkoliv přispěl k jejich vzniku. Ta mnohá ohrožení života. Vyšetření a nejtěž-

ší diagnóza, která věští rychlý konec. A plány berou za své. Bolest duše, kterou slovy neztišíš. To je oheň. Nebo jízda autem, volant pevně v ruce, stoupaní, předjíždění, lidské selhání a tma před očima. A doma če-

kají... To je oheň. Jiný příběh. Rodina, manželé, děti. Společná budoucnost jako na prostřeném stole. Láska vonící vzduchem, promytým deštěm. Najednou zápach nezvládnutého vztahu, slova a slova. Krach a bolest a pocity viny. Voňavý ozón je pryč, zato onen vtíravý zápach, prach z duše těžko vyluxovatelný, se šíří. Co s tím? Jak dál? To je oheň. Bezohledné sobectví dětí vůči rodičům, děti bez rodičů, rodiče bez dětí. Prázdnota. Beznaděj. Zrada přátel, podrazy, pokrytectví, neupřímnost, zloba. Problémy dětí. To je oheň. Cítíte, jak hoří? Tolik podob ohně, vody, řeky. Známe to. Každý jinak, ale známe to. Co s tím? Jak dál?

Co se týkalo adresátů Izaiášových slov, týká se i dnešního světa, dnešního člověka, týká se i nás. Možná jsme si dělali představy o tom, že nám se takové věci přece nemohou stát. Žijeme, jak nejlépe umíme, snažíme se, jak jen máme

síly, děláme, co můžeme. Do vztahů se vkládáme cele, žádná rezerva. O zdraví se staráme čím dál víc. A přesto...Oheň. Je iluzí, do které člověk snadno upadne, že se mu takové věci nemohou stát. Mohou, a jak snadno a jak nečekaně. A člověk iluze ztrácí a jak dál? Známý český evangelický psycholog Pavel Řičan píše, že „*Být dospělý znamená umět nést ztrátu iluzí a nepropadnout přitom beznaději.*“ Dospělost jako život v naději. Je zásadní rozdíl mezi iluzí a nadějí. Iluze je charakterizována slovy: „Mně se to nikdy nemůže stát“. Ale může. A jak snadno. Naděje se chová jinak. Je zachraňující a také silně motivující v situaci, kdy se mi to stane. „Když se mi to stane, stalo, mám naději na návrat, na nápravu, na východisko, na světlo v těch náhlých tmách. Mám naději, že toto není poslední možná situace. Po každé bolesti přichází úleva. Vděčnost za společně prožitá léta, a co by dnešní člověk dal za mnohá desetiletí v lásce, toleranci, blízkosti. Život na svědectví těm, kteří to pokazili. Nebo odpuštění a návrat do vztahu, který není cestou zpět, ale naopak cestou dopředu. Právě k té budoucí vděčnosti. Naděje pro východisko. Kde se bere? Jaký má základ? A nenamlouváme si zase něco?

Zde je ten základ. „*Nyní toto praví Hospodin, tvůj stvořitel Jákoobe, tvůrce tvůj Izraeli: Nebo já jsem tě vykoupil, povolal jsem tě svým jménem, jsi můj. Půjdeš-*

-li přes vody, já budu s tebou. Půjdeš-li přes řeky, nestřhne tě proud. Půjdeš-li ohněm, nespálíš se, plamen tě nepopálí. Neboť já Hospodin jsem tvůj Bůh.“ Bratři a sestry, to je všechno. To je celé. To je zdroj naděje. To je z pokolení na pokolení předávaná víra, která k naději ukazuje a otevírá k ní cestu. To je ona dospělost člověka. Dospělost jako život v naději, řekl jsem. Neboj se, vzkazuje i nám Bůh. Je to silné slovo a mocná výzva. Je to slovo povzbuzení a posily, ale je to také ujištění o záchraně člověka, o spáse. Boží lid a jednotlivec v něm se nemusí ničeho obávat. Člověk není v rukou lidí, není hříčkou přírody, není v okovech svých krizí a sevření, ani nepodléhá nezměnitelnému osudu. Člověk jev Božích rukou. Všimli jsme si? Bůh říká: „*Jsi můj.*“ Někoho může tento přivlastňovací tvar provokovat. Nechceme být přece vlastněni, nechceme být něčím majetkem. Člověk chce být nezávislý. **Jenomže „*Jsi můj*“ zde není výrazem vlastnictví, ale výrazem zájmu, Božího vztahování se k člověku, Božího angažmá na lidském životě.** A ono Boží k člověku „*Jsi můj*“ vede člověka k přitakání: „Ano, jsem tvůj“. Vztah se prohlubuje. „Můj Bože“, vzdychne člověk v situaci, kdy prochází ohněm, hlesne v modlitbě. Cítíte tu důvěru? „*Jsi můj*“, řekne Bůh. „Můj Bože“, řekne na to člověk ve chvíli, kdy se ho snaží zavalit řeka, kdy hrozí utonutí v divoké vodě, kdy oheň životních bolestí

a krizí pálí k neunesení. Člověk potřebuje Boha, ke kterému se vztahuje. Bůh potřebuje člověka, se kterým vede trvalý rozhovor. „Já jsem tvůj Bůh, neboj se, člověče.“ „Můj Bože, tvůj člověk Tě hledá, tvůj člověk se k tobě vztahuje, v tobě hledá naději, tvůj člověk tě potřebuje.“ Člověk je Boží dítě, dobré Boží stvoření, a jako takový se nemusí ničeho bát. Dokonce ani toho, co si na sebe a proti sobě sám připravil. Bůh člověka miluje a není nic, co by ho od Boží lásky mohlo odloučit, jak mnohem později vyzná v dopise římským křesťanům apoštol Pavel. Život v naději. Život víry.

Takový život v naději přináší ovoce a tím ovocem je láska. O čem svědčí zármutek nad milovanou bytostí, která vážně onemocní nebo jejíž dny již Pán sečetl? Že je zde láska. O čem svědčí rozhodnutí odpuštět milované osobě, která touží po návratu, její slabost a selhání a jít společně dál bez výčitek? Že je zde láska. O čem svědčí padesátikoruna žebrákovi, polévka bezdomovci, návštěva v nemocnici, obejmutí zarmouceného, laskavé slovo a papírový kapesníček plačícímu? Že je zde láska. Dospělá láska, která si nic nenárokují, bezpodmínečná láska, která nechce něco za něco, radostná láska, která se raduje ze znovunalezené pravdy. Taková láska, než dospěje, prochází bolestí. Než dozraje k bezpodmínečnosti, prochází podmínkami, působícími bolest. Než se prohloubí k lásce ra-

dostné, utírá slzy. Prošla přes vody, přes řeky, prošla ohněm. Neutopila se a neshořela. Protože: „**Neboj se, člověče, já jsem s tebou.**“

A pak ta láska přináší ovoce. Ona ovšem musela projít vodou i ohněm. Ve chvílích vody a ohně člověk zjišťuje, jaké ovoce láska nese. Kdo je nablízku, pomáhá a nesoudí. Ukazují se vlastnosti člověka, jeho povaha, síla, spolehlivost a stálost nebo naopak slabost, nespolehlivost, nestálost. Láska, která prošla vodou i ohněm, láska ve všech vztazích, nejen partnerských či manželských, ale také přátelských, sborových mezi sestrami a bratry, prošla proměnami a zůstala, taková láska přináší dobré ovoce. Co myslíte, milé sestry a milí bratři, zakousneme se s chutí nebo se nám zakříví ústa? Je to na nás. Riskuji, když nám přeji dobrou chuť k ovoci, které nese? Amen

Á, ještě něco. Tak jezme. I v dalším roce sborového života. Vždyť Bůh je s námi. „**Neboj se, člověče, já jsem s tebou. Jsi můj...Protože jsi v očích mých tak drahý, vzácný, protože jsem si tě zamiloval...**“ Teď teprve se můžeme bez obav zakousnout, protože teprve teď nám může chutnat. Dobrou chuť, Bohem milovaní, drazí a vzácní. Amen

Modlitba: děkovaná za vše, co se zde v minulém, roce odehrálo... za bratra faráře, za staršovstvo, za ty, kteří zde našli domov...

Mgr. Miroslav Erdinger

V úzkostiach, tiesni...

Pavel Proksa

„... ja ponesiem i zachránim...“ Iz 46,4

*V úzkostiach, tiesni
v Boha dúfam,
i keď mrak desí,
ja nezúfam!
Zúfať sa nesmie
nikdy duša,
mňa Boh môj nesie,
aj keď skúša!
Mám slzy i ja,
však nerepcem,*

*ticho chcem prijať,
čo Boh môj chce!
Som skrytý, hoci
srdce puká,
vo dne i v noci
v Božích rukách!
I mne zjasnie tiež
chmúrne nebe,
až ma prevedieš,
Bože, k Sebe!*

Z antológie: Opory vo vetre – Transcius 1997

Konvent je pre každého cirkevníka

Ale zrejme si to myslí len idealista. Do kostola príde oveľa menej cirkevníkov ako na bohoslužby. Žiaľ, nie je to len prípad Kežmarku. V našom prípade sme však išli do vykúreného auditoria, takže sa nedalo vyhovárať na zimu, akurát, že je to na druhom poschodí lýcea, ale keď tam „vyliezli“ dve cirkevníčky o dvoch barlách a viaceré o jednej, tak zdravý človek to hravo zvládne. Ak samozrejme chce. A tu je ten problém.

Pýtam sa viacerých: prečo nechodíte na konvent? Je to len raz do roka. Najčastejšia odpoveď je, že vte-

dy prideme domov o hodinu alebo aj dve neskôr než zvyčajne, nestihneme sa obed navariť alebo v televízii je nejaký zaujímavý (väčšinou hlúpy) program alebo aspoň v nedeľu sa chceme vyspať...

Nejako sme si to všetko poplietli. Z toho mi vychádza, že tú jednu hodinu do týždňa v kostole už len voľajako pretrpíme a ideme tam preto, aby sme si splnili svoju povinnosť. Aj to len 20,66% zboru (to číslo je uvedené aj vo výročnej správe). A ostať hodinu či dve navyše... To je už priveľa. 50% „našincov“ sa ukáže len na Štedrý večer, ktorý už patrí

k vianočnému folklóru. Od prvého vianočného sviatku sa všetko vracia do starých koľají. Načo sa potom hlásime za kresťanov – evanjelikov, keď žiadny náboženský život nepraktizujeme? Aby sme boli verní svojim predkom? Nuž ďakujem pekne za takú vernosť!

Ako vidieť, väčšinu teda život zboru absolútne nezaujíma. Ľuďi netrápi, že nad výročnou správou sedia dlhé hodiny farár, kurátor, knihovníčka, zástupca mládeže, cvičencov, klubu dôchodcov, diakonie atď. Nie, aby boli cirkevníci radi, že hotovú správu dostanú do rúk a mali by ju pripomenkovať, ale málokomu sa uráči to aj prečítať. Vraj text je písaný malým typom písma. Pritom správa je úžasne podrobne napísaná, mapuje skoro každý deň, každý výdavok a príjem, každé vystúpenie spevokolu (počuli sme poznámky, že spevokol je už takým domom dôchodcov, no ale prečo sa doň neprihlásia mladší alebo mladí?), ktovie, koľko cirkevníkov bolo na výstave k výročiu reformácie, ktorá svojimi exponátmi bola je-

dinečná hádam v celej strednej Európe, koľkí vôbec navštívili lyceálnu knižnicu... A že sa na konvente premietalo voľajaké video o živote zboru? Koho by to pritiaхло?

Dokonca sa volilo aj nové presbyterstvo. Možno sa nájdú aj takí, čo sa spýtajú, čo to vlastne je a načo sa to volí. Alebo možno tak ďaleko sme ešte nedošli, i keď nás dianie v cirkvi nezaujíma.

Všímam si ľudí, ktorí prídu na bohoslužby. Mladí sú v absolútnej menšine. Mám obavu, čo bude s týmto zborom o pár desaťročí. Či vôbec bude existovať.

Zacitujem z výročnej správy slová brata farára: „Dielo každého sa ukáže až pred Pánom. Kým žijeme na tejto zemi, aj v cirkvi zbierame akési štatistické dáta, prostredníctvom ktorých sa dá sčasti vyhodnocovať naša služba, ale dokonale to bude vyhodnotené až na poslednom súde. S tým sa musíme uspokojiť, či sa nám to páči alebo nie.“

Zdá sa, že nám tam nebude veľmi veselo...

Nora Baráthová

Zloženie presbyterstva CZ ECAV na Slovensku Kežmarok

Volebný konvent, ktorý sa uskutočnil 11. februára 2018 na obsadenie funkcie zástupcu zborového dozorca, kurátora, zapisovateľa a štrnástich presbyterov a voleb-

ný konvent, ktorý sa konal 11. marca 2018 na obsadenie funkcie zborového dozorca Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok, zvolili týchto zborových predstaviteľov:

Zborový dozorca: Ing. Jozef Horváth
Zástupca zborového dozorca: Ivana Prelichová

Kurátor: Ján Scholcz

Zapisovateľka: Eva Ciriaková

Presbyteri za filiálky Lubica, Vrbov, Žakovce, Tvarožná: Peter Jendrušák, Mária Bekešová

Presbyteri za filiálky V. Lomnica, Huncovce, Stráne pod Tatrami,

Rakúsy: Mário Hozza, Roman Uhlár

Presbyteri za matkocirkev Kežmarok: Ernest Chritz, Božena Ferencová, Oskár Jaduš, Slávka Jančušková, MVDr. Luboš Juráška, Ing. Gabriela Križanová, Ing. Mikuláš Lipták, Ing. arch. Milošlav Neumann, Justína Sutorová, Ing. Pavel Schütz

Osobnosti 20. storočia

Kežmarok má vydaných už 5 dieľov monografie, s čím sa nemôže pochváliť žiadne mesto na Slovensku a možno ani v strednej Európe. Pripravuje sa 6. diel – Osobnosti 20. storočia. Ide samozrejme o ľudí, ktorí pre Kežmarok niečo vykonali a už nie sú medzi nami. Doteraz sme zhromaždili vyše 200 osôb. Ale určite nie sú medzi nimi všetci, čo by si to zaslúžili. Sú medzi nimi evanjelici, katolíci, iné vierovyznania, židia, ale aj ateisti. Nie sú tam už ľudia, ktorí boli uverejnení v prvom diele Osobností Kežmarku – tie vyšli v roku 2009.

Z evanjelikov, ktorí sa v Kežmarku narodili, tu pôsobili alebo na lýceu študovali v priebehu 19. – 20. storočia, sú v 1. dieli: Barč – Ivan Július (1909 – 1953), spisovateľ, Belóczy Alexander (1861 – 1931), pedagóg, Bene Bruno (1887 – 1960), pedagóg, archivár, Betlenfalvy Ernest (1880 – 1955), prírodovedec, Binder Eugen (1862 – 1933), pedagóg, Blasy – Sze-

lényi Eva (1882 – 1923), maliarka, Bruckner Karol (1863 – 1945), pedagóg, Bruckner Otto (1875 – 1965), pedagóg, Bruckner Viktor (1877 – 1962), historik, Czambel Samo (1856 – 1909), jazykovedec, Čajak Ján starší (1863 – 1944), spisovateľ, Čaplovič Pavol starší (1893 – 1955), fotograf, Devečka Ondrej (1884 – 1967), pedagóg, politik, Devečková-Turcerová Helena (1886 – 1964), pedagogička, prekladateľka, Dula Matúš (1846 – 1926), politik, Fábry Ján Alexander (1848 – 1908), básnik, Generšich Anton (1842 – 1918), lekár, Generšich Ernest (1902 – 1956), hudobný skladateľ, Generšich Teodor (1838 – 1926), živnostník, Greisiger Michal (1851 – 1912), lekár, historik, Greschik Eugen (1887 – 1967), prírodovedec, Greschik Viktor (1862 – 1946), prírodovedec, Gréb Július (1881 – 1944), historik, národopisec, Grosz Alfréd (1885 – 1973), pedagóg, historik, horolezec, prírodovedec, Grosz Ernest (1881 – 1931),

hudobný skladateľ, klavírny virtuóz, Guhr Michal (1873 – 1933), lekár, Guoth Jonáš Rudolf (1856 – 1918), básnik, Hefty Július Andrej (1888 – 1957), pedagóg, publicista, Holko Michal (1866 – 1960), pedagóg, Hronec Jur (1881 – 1959), pedagóg, zakladateľ vysokého technického školstva na Slovensku, Hunsdorfer Imrich (1930 – 2007), geológ, publicista, Hviezdoslav Pavol Országh (1849 – 1921), básnik, Jančo Július (1896 – 1961), publicista, Jančo Matej (1896 – 1915), básnik, Janoška Jur (1856 – 1930), evanjelický cirkevný hodnostár, Jeseňský Janko (1874 – 1945), právnik, spisovateľ, Karátsony Žigmund (1868 – 1941), pedagóg, Kintzler Aurel (1872 – 1947), živnostník, Kintzler Štefan (1901 – 1979), živnostník, Kiszely Ervín (1839 – 1914), pedagóg, Klimo – Hájomil Peter (1882 – 1952), básnik, Koller Karol, (1825 – 1913), pedagóg, Kowarik Alexander (1909 – 1992), evanjelický a. v. farár, publicista, Kozlay, Koloman (1890 – 1965), pedagóg, Krno Miloš (1922 – 2007), spisovateľ, Lam Fridrich (1881 – 1955), básnik, Lauček Daniel (1846 – 1911), básnik, Lazary Viktor (1835 – 1916), staviteľ, Linberger Štefan (1825 – 1902), evanjelický a. v. farár, historik, Lindner Ernest (1826 – 1902), pedagóg, básnik, Lipťák Ján (1889 – 1958), pedagóg, historik, Marczy Oskar (1924 – 2006), pedagóg, historik, Medzihradský Adolf (1835 – 1919), pedagóg, Nádaši Ladislav – Jégé (1866 – 1940), le-

kár, spisovateľ, Neckár Pavel (1888 – 1975), evanjelický cirkevný hodnostár, Rázus Martin (1888 – 1937), evanjelický a. v. farár, spisovateľ, politik, Repp Fridrich (1903 – 1974), pedagóg, historik, Ruppeldt Miloš (1881 – 1943), hudobný skladateľ, Scholcz Fridrich (1831 – 1911), pedagóg, spisovateľ, Schwing Pavol (1858 – 1941), živnostník, Socháň Pavol (1862 – 1941), etnograf, Spišák Ondrej (1915 – 1979), evanjelický a. v. farár, záchranca Židov, Stodola Aurel (1859 – 1942), vedec – vynálezca, Stodola Emil (1862 – 1945), právnik, politik, Stodola Ivan (1888 – 1977), lekár, spisovateľ, dramatik, Stodola Kornel (1866 – 1946), politik, Szelényi Edmund (1877 – 1931), pedagóg, Szelényi Karol (1870 – 1906), pedagóg, Szelényi Oskar (1872 – 1930), lekár, zakladateľ múzea, Šalling Ján (1922 – 2006), lekár, Škarvan Albert (1869 – 1926), lekár, spisovateľ, Štefánik Igor (1873 – 1940), evanjelický a. v. farár, Tátray Gregor mladší (1833 – 1913), lekár, Wagner Vojtech (1944 – 2009), pedagóg, predstaviteľ KdV, Weber Artúr (1888 – 1928), spisovateľ, Weber Pavol (1843 – 1906), pedagóg, Weber Samuel (1835 – 1908), evanjelický a. v. farár, historik, Záturecký Peter Adolf (1837 – 1904), pedagóg, spisovateľ, Zgúth-Vrbický Peter (1863 – 1952), pedagóg, básnik, Zvarínyi Alexander (1849 – 1908), pedagóg.

Do 2. dielu sú navrhnutí títo evanjelici: Altmann Géza, prírodovedec, vysokoškolský profesor, Ba-

ráthová Ružena, stredoškolská profesorka, Bartko Ján, evanjelický farár, Bethlenfalvy Jozef, staviteľ, Božon Jaroslav, športovec – karate, Čaplovič Pavol, maliar, Čaplovič Tibor, fotograf, Debre Štefan, živnostník, Ing. Grosz Alfréd Alojz, stredoškolský profesor, Hajtsch Valentín, posledný farár nemeckého ev. a. v. zboru, senior, PhDr. Jacková Júlia, vysokoškolský pedagóg, Klein Emil, pedagóg, básnik, Kottlar Samuel, živnostník, PhDr. Lányi Juraj, stredoškolský profesor, PhDr. Mariányi Mária, riaditeľka múzea, umelecká historička, Palumbiny Aurel, živnostník, hasič, Patonay Adolf,

ekonomický riaditeľ továrne Weina, Poťmák Ondrej, predseda JRD, Smiková Aurélie, učiteľka, Spišáková Mária – posledný žijúci svedok pri tajných krstoch Židov, Szenczy Gabriel, lekárnik, Toporczer Rudolf, stredoškolský profesor, Zuber Oskar, staviteľ.

V porovnaní s 1. dielom Osobností je evanjelikov veľmi málo. Je to dôsledok odsunu nemeckého obyvateľstva po II. svetovej vojne, ktorí boli prevažne evanjelici.

Pomôžete nám doplniť zoznam významných evanjelikov, ktorí pre Kežmarok niečo urobili?

Nora Baráthová

Diagnóza Slovensko

Milan Rúfus

*Nie sýtost a nie hľad.
Skôr len tak, medzi rečou.*

*Že to máš čudne rád,
ani sám nevieš prečo.
A ešte by si sa ostýchal
pred vyspelejšími.*

*Ech, skvelý šatník eufemizmov,
šitých na mieru pokrytectva
remeselníkmi moci...*

*Avšak, čo my, jej babráci?
My, večne bude ako bude.*

*Čo odkážeš nám, Bože,
na tejto zemehrude
poslušne dbalým Tvojich
znamení?*

*Ak si nás veky učieval,
kde treba skloniť hlavu,
nauč nás konečne
prečítať z Tvojho gesta:*

*že máš na svete miesta,
na ktoré človek môže vstúpiť,
len ak je vzpriamený.*

Podlomená demokracia

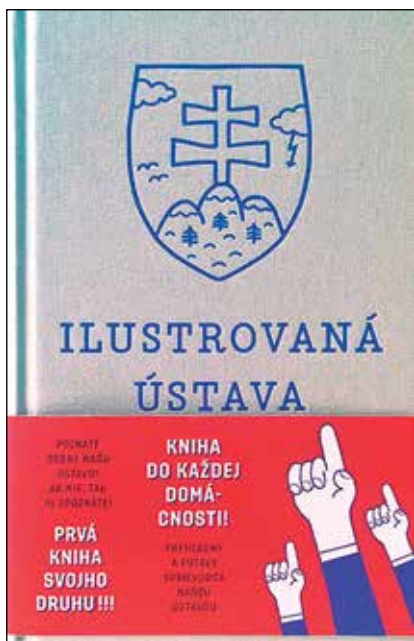
Tesne pred vraždou Jána Kuciaka objednal som si cez internetové kníhkupectvo Martinus spolu s ďalšími knihami titul: Ilustrovaná Ústava Slovenskej republiky. Nie, že by som doposiaľ nemal prečítanú Ústavu SR, ale zaujali ma vtipné a pritom mnohovravné ilustrácie. A tak som sa rozhodol, že si túto knihu objednam s tým, že by nebolo na škodu opäť sa začítať do jej riadkov a zároveň si pripomenúť práva a povinnosti občana Slovenskej republiky.

Po všeobecných ustanoveniach druhý diel Ústavy SR hovorí o základných právach a slobodách. V súvislosti s ohavnou vraždou mladého novinára a jeho partnerky čítal som tento druhý diel trochu pozornejšie

a hneď v článku 15 odst. 1 a 2 sa píše: „Každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením. Nikto nesmie byť pozbavený života.“

Rovnako aj Ján Kuciak mal právo na život, ktorý vyhasol, keď mal 27 rokov. Vyhasol nie vďaka akémusi nešťastiu alebo zákernej chorobe, ktorá dnes postihuje ľudí v rôznom veku života, ale vyhasol kvôli tomu, že človek sa vzdialil od Boha, prestal rešpektovať Jeho zákony a hodnoty, ktoré Boh dal tomuto svetu a v ňom človeku ako korune stvorenstva. Preto je našou povinnosťou, aby sme tieto zákony uplatňovali nielen v osobnom živote, ale implementovali ich aj do spoločnosti, ak chceme, aby bola vyspelou, aby bola demokratickou. No viac než pravdivé je to, že naša spoločnosť a ľudia v nej nevyzreli – aspoň nie všetci, ale mnohí morálne upadli do hnoja korupcie, kde sa mocní predbiehajú v obohacovaní sa, pričom myslia iba na seba, svoje bruchá a tučné kontá. Túžba mať viac a viac je jednou z diablových zbraní, ktorej človek veľmi ľahko pod-

lahne a potom nepozera vôkol seba, aké to má dôsledky a čo všetko táto túžba môže spôsobiť nielen blízkemu okoliu, ale môžeme to vidieť v slovenskej spoločnosti v oveľa širších súvislostiach, ktorých prepojenie siaha až k najvyšším predstaviteľom tejto krajiny.

Pán Ježiš nám hovorí: „**Dajte si pozor a varujte sa akéhokoľvek lakomstva, lebo život človeka nezáleží v rozhojňovaní jeho majetku**“ (L 12,15). Toto bola vždy ťažká filozofia, ktorej síce každý rozumel a rozumie, ale nechce ju vo svojom živote uplatňovať. Vďaka tomu vyhasli v našej spoločnosti dva mladé životy a zodpovední sa tvária, ako keby bolo všetko v poriadku. To len my sme vraj nepochopili súvislosti. Ale pochopili! Dost už bolo špinavej hry a mnohých zákerností. Potrebné je však zabrániť tomu, aby ľudia bez chrbtovej kosti naďalej vládli v tejto v spoločnosti, a tak sa ešte viac podieľali na rozklade demokracie a nastolovaní akéhosi mafiánskeho štátu, ktorý nepozná ustanovenie Ústavy SR: „*Ludský život je hodný ochrany..... Nikto nesmie byť pozbavený života.*“ Čo k tomu dodať, keď na verejnosť prenikne informácia, že SIS upozorňovala už dávno vládu SR na východoslovenskú mafiu. V tejto súvislosti prezident SR Andrej Kiska povedal: „*Ľudia majú právo vedieť, prečo členovia vlády toto dlhodoobo ignorovali. Ľudia majú tiež právo počuť vysvetlenie o prepojení vládnej moci a organizovaného zločinu.*“

Je strašné, keď si niekto pomýli svoje zamestnanie a do politiky vstupuje kvôli tomu, aby vládol, a nie kvôli tomu, aby slúžil, pomáhal, zvelaďoval a dvíhal úroveň človeka a krajiny, za ktorú je zodpovedný. Slovo „minister“ je latinského pôvodu a v preklade znamená **služobník**. Za posledné roky sme však svedkami toho, ako toto slovo a úrad, ktorý má reprezentovať, sa devastovalo a pokrivilo. Slovo minister v našej krajine skôr znamená mocipán, a nie služobník. Služobník Hospodinov, ako označuje prorok Izaiáš Ježiša Krista, išiel v ústrety krížu, aby pomohol človeku, aby ho zachránil a nie, aby ho zničil. Kto sa takto správa so súčasných predstaviteľov vlády? Kto z nich kráča v ústrety krížu? Čo odporúča nám Pán Ježiš, ako služobníkom, ktorí si máme navzájom slúžiť? „**Tak aj vy, keď vykonáte všetko, čo vám bolo prikázané, povedzte: Neužitoční služobníci sme! Čo sme boli povinní vykonať, vykonalí sme**“ (Lk 17,10).

Ján Kuciak ako investigatívny novinár sa snažil robiť to, čo bol povinný vykonať ako novinár. No niekto mu v tom zabránil, pretože by mohli vyjsť najavo prepojenia a korupčné škandály v našej spoločnosti, ktoré sa doposiaľ darilo dobre maskovať. A tak opäť mu bolo upreté v tejto spoločnosti, ktorú mnohí nazývame svojou vlasťou, ďalšie právo. Tretia časť Ústavy SR v článku 26 odst. 1 a 2 hovorí: „Sloboda prejavu a prá-

vo na informovanosť sú zaručené. Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom, alebo iným spôsobom...“ Jeho názor, jeho správa, ktorú mal pripravenú a ktorá mala uzrieť svetlo sveta v printových médiách, nebola dopísaná, pretože mu bolo upreté už spomenuté prvé právo, a to právo na život.

Prestal som čítať Ústavu SR, pretože som si uvedomil, že žijem v krajine, ktorá mi síce zaručuje mnohé práva a slobody, hovorí si dokonca, že je demokratická, odvoláva sa na svojich predkov a cyrilo-metodskú tradíciu, ale je to len akási pseudodemokracia, v ktorej vymožitelnosť práva a spravodlivosti je na tak nízkej úrovni, že niet sa ani čomu čudovať, že väčšina korupčných káuz a škandálov bola zametaná pod koberec. A čo naši vládni predstavitelia? Ministri nie sú služobníci, ale mocipáni a Ústava SR s jej právnym poriadkom zostáva len akousi karikatúrou demokracie, čo do značnej miery prorocky vystihol autor Ilustrovanej Ústavy Slovenskej republiky Andrej Kolenčík.

Po vražde novinára Jána Kuciaka a jeho partnerky Martiny Kušnírovej sa Slovensko zásadne obrátilo na východ. K tým krajinám, kde je demokracia predstieraná a kde vládnu autoritatívne, či diktátorské režimy. Otočiť takto nasmerované kormidlo sa dá len vtedy, keď si ako spoločnosť všetci uvedomíme svoje morálne zlyhanie počnúc

od štátnych zložíek až po toho posledného obyvateľa. Uvedomiť si však túto skutočnosť, to je cesta pokánia, a to je opäť niečo, čo nie je populárne, čo bolí a čo nechceme. Ale ak chceme, aby naša spoločnosť bola skutočne demokratickou, v ktorej bude vládnuť duch slobody, spravodlivosti a práva, formovaný hodnotami Kristovho evanjelia, tak inej cesty niet. Na tejto ceste je však opäť potrebné dávať pozor jeden na druhého, pretože človek vo svojej hriechnosti môže veľmi ľahko sklznúť do bahna samolúbovosti, pýchy, povýšenosti, nadradenosti a uzurpovania si moci, ktorá pácha ohavné činy typu vraždy Jána Kuciaka a jeho partnerky.

Roman Porubän

Vyhlásenie predsedníctva ECAV k vražde Jána Kuciaka

Predsedníctvo ECAV na Slovensku je hlboko otrasené správou o zákernej vražde novinára Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej a vyjadruje úprimnú sústrasť ich príbuzným. Dúfame, že tento otrasný čin bude dôkladne vyšetrený a vinníci budú spravodlivo potrestaní. Žiadame, aby boli urobené účinné opatrenia na zaistenie bezpečnosti novinárov, ako aj všetkých mierumilovných občanov Slovenskej republiky.

*Doc. PhDr. Miloš Klátik, Ph.D.,
generálny biskup*

*Doc. MUDr. Imrich Lukáč, CSc.
generálny dozorca*

Reakcia členov Evanjelickej cirkvi a. v. na vraždu Jána Kuciaka a Marty Kušnírovej

Snevýslovným zhrozením a smútkom sme prijali informáciu o beštiálnom čine, ktorý ukončil životy dvom mladým ľuďom.

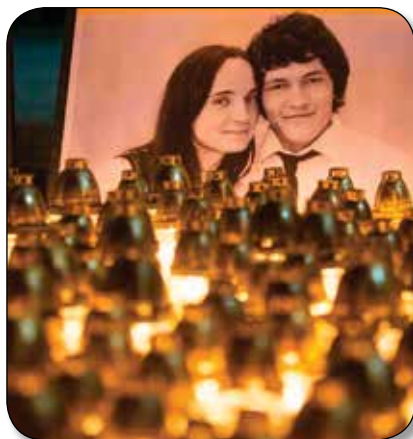
Našou bezprostrednou odpoveďou v tejto situácii je v prvom rade stíšenie v nemej sústrasti a v modlitbe za blízkych trúchliacich. Ocitáme sa v úlohe Jóbových priateľov, ktorí stoja pred nezmyselným, nevysvetliteľne ukrutným utrpením a ani my nemáme slová, ktorými možno dostatočne vyjadriť náš súcit, ale i hnev a zúfalstvo. A tak, žiaľ, len v takejto ľudskej obmedzenosti prejavujeme našu spoluúčasť v smútku rodiny a blízkych.

Popri pokore a mlčaní si však predsa dovoľujeme vysloviť nekompromisnú požiadavku vyšetriť a potrestať všetky osoby zodpovedné za tento ohavný čin, ako i páchatelov trestných činov, ktorými sa zavraždený novinár zaoberal. Tragédiu zároveň považujeme za dôsledok zlého fungovania štátu a vyjadrujeme vážne znepokojenie nad rozmáhajúcou sa korupciou, klientelizmom, aroganciou mocných a bohatých, pokrivenou demokraciou a absenciou spravodlivosti. Vyzývame politikov a všetkých ľudí s politickou ambíciou k návratu k hodnotám deklarovaným v Ústave SR. Vyzývame členov našej cirkvi, kresťanov a všetkých ľudí dobrej vôle, aby

sa pripojili k verejnému tlaku občianskej spoločnosti s požiadavkou vykonať kroky, ktoré občanom vrátia dôveru v inštitúcie štátu.

Aj my členovia jednej z najväčších cirkví na Slovensku priznávame svoj diel zodpovednosti za tento stav. Aj my sme sa vzdialili od svojich ideálov a Boha, v ktorého veríme. Boli sme a sme príliš pasívni, pomýlení, pohodlní, ustráchaní... Naše životy len málo zodpovedajú evanjeliu, ktoré máme prinášať do spoločnosti. Zastavení brutálnou udalosťou prehodnocujeme i naše vlastné postoje k veciam verejným. Nezmyselná smrť môže mať len vtedy aspoň nejaký zmysel, keď prinesie spravodlivosť a uzdravovanie celej spoločnosti. Obeť, ktorú statočný novinár priniesol pre nás všetkých, nech nás prebudí z pohodlnej ľahostajnosti a povzbudí k širokej náprave vecí verejných a k novému začiatku.

Čeť pamiatke Jána Kuciaka a Marty Kušnírovej.

Vyhlasenie prezidenta Kisku k politickej situácii po vražde Jána Kuciaka

Vo štvrtok som oznámil, že dnes vystúpim vo verejnoprávnej televízii s vyhlásením k aktuálnej situácii na Slovensku po ohavnej vražde Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej. Včera som sa dozvedel, že s vyhlásením po mne plánuje vystúpiť aj predseda vlády a pridala sa aj predsedka Národnej rady.

Hovoril som osobne s premiérom Robertom Ficom o možných východiskách z vážnej politickej krízy. Žiaľ, ukázalo sa, že naše vnímanie a naše názory na možné riešenia sú rozdielne.

Rozhodol som sa z týchto dôvodov moje večerné vystúpenie zrušiť a svoje stanovisko povedať už teraz.

To posledné, čo naša spoločnosť v napätej situácii potrebuje, je politické divadlo na televíznej obrazovke v podaní najvyšších ústavných činiteľov.

V piatok si pamiatku dvoch mladých ľudí uctili desiatky tisíc ľudí na celom Slovensku aj v zahraničí. Zdieľali sme rozhorčenie, smútok a želanie, aby boli páchatelia tohto činu nájdení a potrestaní.

Ale cítil som z ľudí aj odhodlanie začať náročný, možno bolestný, ale nevyhnutný proces, aby sme mohli opäť veriť štátu, jeho predstaviteľom, jeho schopnosti nás chrániť a zaistiť spravodlivosť. Aby sme sa po tejto rane mohli znova postaviť na nohy.

Dnes je nedôvera ľudí voči štátu obrovská. Mnohí nedôverujú orgánom činným v trestnom konaní. Mnohí z osobnej skúsenosti. A táto nedôvera je odôvodnená. Prekročili sa hranice, veci zašli príďaleko a nie je cesty späť. Dospeli sme do momentu, keď vnímame aroganciu moci.

Verím, že tento prípad riešia najlepší vyšetrovatelia a vraždu dvoch mladých ľudí chcú vyriešiť. Chcel by som preto všetkých ľudí ako prezident Slovenskej republiky poprosiť: dôverujme im pre túto chvíľu.

Nemôžem zľahčovať atmosféru, ktorá dnes našu krajinu dusí. Nevraživosť je obrovská. Nedôvera je nevídaná. Pocit nespravodlivého štátu je takmer absolútny.

Aj keby sa ukázal byť motív vraždy dvoch mladých ľudí akýkoľvek, aj keby bol hoci aj nejaký náhodný, veľké množstvo ľudí je presvedčených, že táto tragédia v mnohom odráža všeobecnú slovenskú realitu.

To je strašná vizitka stavu našej republiky po 25 rokoch jej existencie. Niečo zlé je pod povrchom, niečo zlé je v samých základoch nášho štátu.

Čakal som týždeň na to, aké politické kroky vládna väčšina urobí.

Aké rozhodnutia sama prijme, aby sa pokúsila zmierniť napätie a obnoviť dôveru.

Zdá sa však, že žiadne riešenie sa nečrtá. Niektorí rezignovali a počúvam úvahy o ďalších. Ale nevidím žiaden plán vyviesť krajinu z krízy dôvery.

Preto začnem rokovania s politickými stranami, ako si predstavujú budúcnosť, existenciu vlády, vzťahy vlády a opozície – a predovšetkým o tom, akým spôsobom začneme obnovovať dôveru ľudí na Slovensku vo svoj vlastný štát.

Nateraz vidím dve možnosti:

Rozsiahlu a zásadnú rekonštrukciu vlády, ktorá by nepolarizovala spoločnosť a požiadala a získala dôveru Národnej rady.

Alebo predčasné voľby, ktoré by v mnohých demokratických krajinách boli najprirodzenejším riešením. Je možné ich urobiť rýchlo a efektívne spolu s komunálnymi voľbami. O tom však musí rozhodnúť parlament 90 hlasmi.

Rokovania s lídrami politických strán začnem v najbližších dňoch a následne budem verejnou informovať.

Som pripravený túto krajinu touto zložitou a ťaživou situáciou previesť.

Andrej Kiska, prezident SR

Prezident sa za 6 minút a 12 sekúnd stal Hráčom

Pôvodne to vyzeralo na nevydarený televízny večer. S falošným súcitom a tisíc kilometrov od slo-

venskej reality. Prezident Kiska sa rozhodol inak. A spravil dobre.

Dobrý vstup! Prezidentovi dni mlčania pomohli, hoci jeho príčiny boli asi veľmi obyčajné. Teraz však prehovoril dynamicky, primerane a zrozumiteľne.

Veľmi rýchlo skončil s rozprávaním o jednom ohavnom zločine. Zaplakať nad zavraždenými je tá najprirodzenejšia vec. Obchádzať politické súvislosti a verejné rozhorčenie však môžu len Danko, Fico, Kaliňák, Bugár a ignoranti.

V súvislosti s vyšetrovaním vraždy nepotopil policajných vyšetrovateľov. To je rozumné a zodpovedné.

Aj keby pristál na letisku vo Vajnoroch celý pluk agentov FBI, túto úlohu musí zvládnuť v prvom rade slovenská polícia.

Dôležité je pokračovanie. Nejde o technológiu vyšetrovania a detaily. Ohrozená je dôvera v štát, najzáklad-

nejší vzťah medzi občanmi a mocou. Nemusi to byť žiadne veľké mojkanie z lásky, ale bez minimálnej dôvery sa štát mení na neriadený súbor nespo-kojných a nedôstojnú klietku.

Prezidentove návrhy nie sú ex- trémne. Dáva priestor rozprávaníu, ale nie o mesiac. Ani nie nezáväz- ným kecom ako keď ide o hlúposti.

Na takto jednajúceho presiden- ta nebudú stačiť sprostosti s lietadla- mi. Do hry vstúpil prezident – po- litik. Krízové situácie dokázali už viacerých rozpačitých hercov zme- niť na štátnikov. Je možné, že takúto blahodarnú zmenu zvládne aj prezi- dent Kiska.

Musi počítať s odmietnutím, zá- kernosťami a tým, že dynamika týchto dní postupne vyprchá. Ak zostane pri metóde „Za 6 minút jas- nou rečou všetko podstatné“, má ná- dej na úspech.

Komentár Lubomíra Jaška

Vyhlásenie
Evanjelickej spojenej
školy a Biblickej
školy v Martine
k vražde Jána Kuciaka
a Martiny Kušnírovej

Právého proroka šťve zlo. Šťve ho až tak veľmi, že pátra po jeho príči- nách a súvislostiach, a za každú cenu ich verejne ohlasuje, aby to zlo zastavil. Dnes sa tomu hovorí poctivý investi- gatívny novinár. Práve takého proroka nám tento týždeň zavraždili. Otázka znie, čo s tým ako kresťania urobíme.

Ak nič, tak beda nám! Ak nás už ani takéto zlo nepohne k činu, tak nemáme s Bohom nič spoloč- né a zbohom naše kresťanstvo, zbo- hom naša cirkev, zbohom náš národ! Zbohom aj naše deti, lebo ak oni bu- dú zápasit' o dobro, zrejme dopadnú ako tento syn a dcéra. Prenasledova- ným pre spravodlivosť je zaslúbené nebeské kráľovstvo, no beda nám!

Mnohí z nás nemôžeme, ani nám ne- prináleží toto zlo vyšetriť a potrestať. Nemôžeme však len smútiť nad vraž- dou dvoch mladých ľudí, zmeniť si profilovú fotku a zapáliť sviečku. Čo všetci môžeme, ba musíme, je vo- lať, domáhať sa, byť hladní a smädní po spravodlivosti. Predovšetkým my, kresťania, ktorí sme aj učiteľmi, musí- me teraz pozdvihnúť svoj hlas.

Preto v mene pracovníkov Evan- jelickej spojenej školy a Biblickej školy v Martine vyhlasujeme:

Oddávna platí, že každá pravda vyjde raz najavo. Skôr či neskôr ur- čite vyjde najavo aj pravda o mafián- skej poprave novinára Janka Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušníro- vej. To najdôležitejšie však vieme už teraz: Janko Kuciak mal prorockého ducha. A preto sa stoj čo stoj pripravoval zverejniť všetko, čo zistil o zlo- čineckom podsvetí, ktoré sa bezo- styšne usiluje ovládnuť našu kraji- nu, ktoré chce nad Slovenskom zís- kať moc politickú a hospodársku, podriaďiť ho svetovému mafiánske- mu biznisu. Nebojácne sa proti tomu postavil a svoju prorockú zvesť zapla- til životom. Priradil sa k svetozná-

mym Jánom, Husovi, Palachovi, a ďalším, ktorých mená hýbali a hýbu svetom, rozochvievajú srdcia, svedomie, povzbudzujú k milovaniu pravdy už celé stáročia. Bude to tak na veky.

Meno mladého Slováka je pre nás prorockým mestom „na hore“, ktoré v hodine jeho smrti rozsvietilo biblické svetlá, aby ho bolo vidieť zďaleka, aby sme ako krajina, ako ľud, ako kresťania dobre videli chodník spravodlivých, aby sme práve po ňom a iba po ňom kráčali s vedomím, že náš chodník, úzky a trnistý, je ako úsvit, ktorého jas rastie do bieleho dňa.

Naše protestné slovo proti vyčineniu zločinnosti a jej tolerovaniu vyslovujeme ako kresťania s vedomím krutých osudov, ktorých sa našim predkom na chodníku spravodlivých dostalo vždy vtedy, keď dávali najavo, že milujú pravdu viac ako svoje životy. Uniesli to. Mnohí pritom zomreli. Dejiny právom dokladajú, že mali prorockého ducha.

Skláňame sa pred majestátnom smrťou Jána Kuciaka a jeho snúbenice. Naše oči sú dojaté jeho svätou obeťou, v našich slzách sa zračí bolestný stav krajiny. V tomto pôstnom čase nemôžeme inak ako vlastnými slzami pripomenúť Ježišove slzy a jeho plač na Olivovej hore, Jeho prorocké slová, ktoré varovali Jeruzalem pred zničením v dôsledku prestupovania Božích i ľudských zákonov. Pripomíname ich sami sebe i všetkým ľuďom dobrej vôle. Pripájame sa k nim a spolu s nimi voláme: zastavme zločin a očistme Slovensko od hrozného hriechu, o ktorom sa v smrti Jána Kuciaka dozvedel celý svet. Ak to neučiníme, ohrozujeme našu vlasť, jej slobodnú budúcnosť, riskujeme otroctvo a popravy našich detí, riskujeme, že nám opäťovne bude vládnuť Zlo.

Mgr. Jozef Sopoliga
doc. Ing. Bohdan Hroboň Ph.D. MA.,
doc. PaedDr. Miloš Kovačka, Ph.D.

Posledná večera

Milan Rúfus

*Tak blízko je dnes od života
k smrti,
že cítiš strach.
No tíš tú chvíľu:
vždy ešte nájdeš stáť
lunu v tej istej štvrti,
keď od smrti tak blízko bude
k životu.*

*Chce to však uniesť bolesť.
Jej krehké telo rozlamovať
na podvečernom stole.
Až potom uveríš,
tej nemej učiteľke.
Že bez Veľkého piatku
nič nebolo by veľké.*

--- Slovom a obrazom ---

9. – 11. novembra 2017 Konfí-
kendonka na Liptovskej Kokave. Je
to už pomaly tradícia, že v jesen-
nom čase trávim spoločne jeden
víkend na Liptovskej Kokave v Dre-
venici u Staroňa. Tá malá, ale pri-
tom útulná drevenička nám vždy
poskytuje akýsi azyl na dve noci
a tri dni. Nebolo tomu inak ani toh-
to roku. Vo štvrtok večer sme na-
sadli do dvoch áut. Jedno šoféroval
brat farár a jedno Lenka Liptáková.
Dokonca obe boli rovnaké nielen
značkou, ale aj farbou: VW-Touran.
Jedno auto nám požičala rodina
Jendrušáková vzhľadom na to, že
na poslednú chvíľu sme zistili, že
zborové auto Opel Astra má dera-
vý chladič.

Prvé večerné zoznámenie s dre-
venicou, prvá večera v reštaurácii
Liptovská izba a prvé večerné za-
myslenie, ktoré viedla Lenka Liptá-
ková. A tak sme sa pustili spoloč-
ne do objavovania mnohých dôleži-
tých skutočností na základe Jánov-
ho evanjelia. Svadba v Káne galilej-
skej (J 2,1-11). To bola naša téma,
nad ktorou sme spoločne uvažovali
a kládli si rôzne otázky: Ako sa asi
cítilli ženích a nevesta, keď im došlo
víno, a to zvlášť v kultúre, kde han-
ba a česť hrali veľmi dôležitú úlo-
hu? Aký to mohlo mať dopad na ce-
lú oslavu? Čo si mohli svadobčania
pomyslieť o ženíchovi, keď na svad-
be došlo víno? A čo si mohla pomys-
lieť o ženíchovi rodina nevesty?

KONFIRMANDI PRED DREVENICOU U STAROŇA

Vysvetľovali sme si, že v hebrejskej Biblii víno reprezentuje radosť. To, že by na oslave nebolo víno, by spôsobilo hotovú katastrofu. Ježiš sa najprv zdráhal vstúpiť do svetla svadobných reflektorov, keď za ním prišla Jeho matka Mária a žiadala ho, aby niečo urobil. Jeho slová, ktoré jej povedal, sú dosť zarážajúce: „**Ešte neprišla moja hodina.**“ No nakoniec Ježiš urobí niečo neuveriteľne zázračné, len aby pomohol mladému páru. A tu sme sa pýtali: Prečo? a hľadali sme spoločne odpovede, prečo Ježiš urobil zázrak premenenia vody na víno. Ježiš prišiel do tohto sveta, aby nám ako hriešnikom pomohol, a tak mu záležalo aj na týchto mladých ľuďoch, ktorí by sa dostali do veľmi zložitej situácie, sprevádzajúcej ich počas celého života.

Keď starejšiemu prinášajú víno, pochváli ženicha, že zachoval dobré víno až do konca. Zásluhy na dobrej zábave však nemá ženich, ale Ježiš Kristus, ktorý sa stáva súčasťou tejto svadobnej hostiny, súčasťou ich oslavy. Ježiš tak zachránil svadbu, zachránil zúfalú dvojicu od potupy, ktorú by prežívali hneď na začiatku manželstva.

Čo chce tento príbeh povedať nám do praktického života? Mnohí ľudia dúfajú, že Boh neexistuje, pretože podľa nich náboženstvo oberá človeka o čas, o radosť zo života. No na tomto príbehu sme však mohli vidieť pravý opak. Tým, že Ježiš vstúpil do svetla reflektorov na svadbe v Káne galilejskej, tak priniesol svadobčanom život a radosť. Bez Neho by bola svadba skončila fiaskom, s Ním bo-

RELAX V SAUNE HOTELA PERMON

la pre mladých i rodinu naplnená životom, radosťou a požehnaním, ktoré nám môže dať jedine Ježiš Kristus.

Vo večerných hodinách, keďže sme si v roku 2017 pripomínali 500. výročie reformácie, pozreli sme si videofilm „Martin Luther“, prostredníctvom ktorého sme sa zoznámili, ako augustiánsky mních postupne objavoval cez Písmo Sväté Božiu milosť darovanú nám v Ježišovi Kristovi, ak ho človek prijme vierou. Vnímali sme mnohé Lutherove zápasy s vtedajšími predstaviteľmi cirkvi, ale aj s blízkymi priateľmi, ktorí ho nepochopili, no predovšetkým sme si mohli uvedomiť obrovskú túžbu dať ľuďom poznať čisté evanjelium Ježiša Krista.

Na druhý deň po raňajkách sme sa zoznámili s obcou Liptovská Ko-

kava. Dopoludnia sme navštívili rímskokatolícky kostol. O jeho histórii nám porozprávala sestra Marta Duríšová. Z kostola sme sa opäť vrátili na drevenicu a pokračovali v ďalšom zamyslení na text z Jánovho evanjelia (J 4,1-26) Ježiš a Samaritánka. Po obede dievčatá zostali na drevenici s Lenkou Liptákovou a chlapci s bratom farárom sa vyviezli na hotel Permon, kde sa nachádza bazén s vírivkami, tobogany a sauna. Vo výťahu nás milo prekvapila jedna chyžná, ktorá chlapcov obdarovala drobnými Mila keksami. Večer sme hrali rôzne spoločenské hry a spievali mládežnícke piesne.

Po raňajkách na tretí deň sme sa zaoberali textom z Jánovho evanjelia 9,1-23: Uzdravenie slepého od narodenia. Hovorili sme nielen o telesnej

SPOLOČNÉ RAŇAJKY KONFIRMANDOV

slepoty, ale o probléme dnešných ľudí, a to je duchovná slepota. Po obede sme si išli pozrieť evanjelický kostol, v ktorom sme našli tety upratovačky. Odrazu ani neviem ako, sme sa ocitli na farskom dvore, kde sme hrabali lístie. Trochu sme to dali bratovi farárovi Činčurákovi do poriadku. Za odmenu nám tety navarili čaj a ponúkli bonboniérou. Síce trochu netradične a neplánovane sme si tak trochu zabrigádovali. Blížil sa čas nášho odchodu. Trochu sme po sebe poupratovali na drevenici, nasadli do áut a vrátili sa späť do Kežmarku. Trojdnová konfivíkendovka bola za nami.

26. novembra 2017 – spevokol cirkevného zboru zúčastnil sa posledného predstavenia v roku 2017 s operou Hrad prepevný v Cirkevnom zbo-

re ECAV na Slovensku Partizánska Lupča, ktorú napísal hudobný skladateľ Vítazoslav Kubička. Opera bola skomponovaná pri 500. výročí reformácie a nadväzovala na operu Martin Luther. Pri tejto príležitosti všetkých zúčastnených i divákov privítal domáci brat farár Ján Molčan. Predstavenia sa zúčastnilo aj predsedníctvo Liptovsko-oravského seniorátu – sestra seniorka Katarína Hudáková a brat dozorca Peter Gärtner.

Slovenský hudobný skladateľ **Vítazoslav Kubička** (1953) žije a tvorí v Bratislave. Kompozíciu študoval u Juraja Pospíšila na Konzervatóriu v Bratislave a u Jána Cikkera na VŠMU, ako aj súkromne u Ilju Zeljenku. Okrem skladateľskej činnosti pôsobil ako redaktor a súčasne i dramaturg Experimentálneho

V EVANJELICKOM KOSTOLE V LIPTOVskej KOKAVE

štúdia v hlavnej redakcii hudobného vysielania Československého rozhlasu v Bratislave, neskôr aj ako pedagóg skladby na Cirkevnom konzervatóriu v Bratislave. Víťazoslav Kubička, ktorý je v súčasnosti umelcom v slobodnom povolání, je autorom komorných, piesňových a symfonických diel, scénických hudieb pre divadlo, rozhlas, televíziu a film. Do širšieho povedomia slovenskej verejnosti sa zapísal aj prostredníctvom svojich opier: *Evanjelium podľa Lukáša*, *Znovuzrodenie*, *Martin Luther*, *Kristov dotyk*, *Betlehem*, *Marína Havranová*, *Genesis*, *Šavol*, *Evanjelium podľa Jána*, *Jakub Kray*, *Pieseň Piesní*, *Kráľovstvo lesa*, *Evanjelium podľa Marka* a *Maliar a pes*. V súčasnosti komponuje operu s názvom *Michelangelo a Vittoria* – pre-

miéra sa podľa predbežných plánov uskutoční v roku 2020 opäť u nás v Drevenom artikulárnom kostole.

K týmto pätnástim operám (z ktorých bolo uvedených 11 a z toho 6 v Kežmarku) pribudla ďalšia s názvom **Hrad prepevný**, ktorej prvé predstavenie sa uskutočnilo 7. júla 2017 o 17:00 hod. v Drevenom artikulárnom kostole v Kežmarku v poloscénickom prevedení. Opera sa uskutočnila v spolupráci s našim Cirkevným zborom Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku Kežmarok, mestom Kežmarok a Biskupským úradom VD ECAV na Slovensku pri príležitosti 300. výročia pamiatky posvätenia Dreveného artikulárneho kostola v Kežmarku (1717 – 2017) a 500. výročia reformácie (1517 – 2017). Vznik a uvede-

OPERA HRAD PREPEVNÝ V PARTIZÁNSKEJ ĽUPČI

nie opery z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Každé vystúpenie bolo svojím spôsobom iné a rovnako aj vystúpenie v Partizánskej Lupči malo svoju výnimočnú atmosféru, ktorá bola umocnená prostredím kostola vymalovaného na modro s hviezdou oblohou. Tešili sme sa na stretnutie s dirigentom Adriánom Kokošom, hudobným skladateľom Vítazoslavom Kubičkom či jednotlivými sólistami. Osobne sa priznám, že po čase mi tieto stretnutia začali chýbať, ale tešíme sa na nový projekt, kde opäť budeme môcť poslúžiť.

5. decembra 2017 – sa pracovníci farského úradu (Roman Porubän, Anna Štecová, Katarína Slavíčková a Dana Levocká) zúčastnili vernisáže na Bratislavskom hrade „Majster Pa-

vol z Levoče. Ruky a zlato v službe ducha.“ Na túto výstavu Lyceálna knižnica v Kežmarku zapožičala tri diela:

N 625, S 34947 PV 4 – Lani, Elias: Scutum libertatis Christianae in usu Ceremoniarum ... Bartphae, 1595; N 625, S 34947 PV 7 – Lani, Elias: Defensio libertatis Christianae in usu Imaginum ... Bartphae, 1599; N 4588, S 31363 PV 5 – Fabriczi-Tolnay, Thomas: Exarmatio scuti Laniani ... Viszoly, 1597.

Výstava bola završením kultúrnych aktivít, ktorými si verejnosť v tomto roku pripomínala 500. výročie ukončenia prác na hlavnom oltári v chráme sv. Jakuba v Levoči. Predstavuje osobnosť Majstra Pavla z Levoče a jeho tvorbu v širšom dobovom kontexte – to znamená v čase, keď na územie dnešného Sloven-

ZAÚJÍMAVÁ SVETELNÁ ATMOSFÉRA DOPLŇALA DEJ OPERY

ska prichádzajú reformačné myšlienky Dr. Martina Luthera a Levoča sa stala jedným z reformačných centier Spiša. Výstava bola rozdelená do troch sekcií a ponúkala prierez Pavlovým dielom, počnúc prácami, ktoré majú korene v neskorostredovekej zbožnosti, ďalšie ukazujú na jeho stretnutie s humanizmom a renesanciou a v závere s myšlienkami reformácie. Prezentované sú aj vzácne archíválne viažuce sa k Pavlovej práci a nábožensko-spoločenskej situácii, ktoré boli zapožičané práve z našej knižnice.

Jedenásť diel Majstra Pavla dopĺňajú tri tabuľové maľby, z toho dve z dielne jeho spolupracovníkov a kolekcia umelecko-remeselných predmetov prevažne liturgického charakteru, ktoré približujú pôvod-

nú funkciu vystavených diel v závere stredoveku. Prezentované diela na výstavu zapožičalo 27 farností, tiež Šarišské múzeum v Bardejove, SNG a SNM, Arcibiskupský archív v Košiciach, archívy Evanjelických cirkevných zborov a. v. v Levoči a Kežmarku, Štátne a oblastné archívy v Banskej Bystrici, Prešove a v Levoči i Bardejove.

Vďaka finančnej podpore Ministerstva kultúry SR boli viaceré diela zreštaurované. Prostredníctvom programu Nadácie VÚB Poklady môjho srdca bolo obnovené súsošie Kalvária zo Spišskej Novej Vsi a socha sv. Márie Magdalény zo Stratenej – všetko diela Majstra Pavla z Levoče (vytvorené po r. 1520), ktoré sa pôvodne nachádzali vo farskom kostole v Spišskej Novej Vsi. Počas staveb-

PRACOVNÍCI FARSKEHO ÚRADU POD MICHALSKOU BRÁNOU V BRATISLAVE

ných úprav kostola v roku 1771 – 1772 bolo súsošie odstránené a rozdelené a po dlhých 245 rokoch sa opäť stretáva na pôde Bratislavského hradu.

Výstava je obohatená o haptic-kú a interaktívnu zónu. V tejto časti sa napríklad nevidiaci návštevníci budú môcť zoznámiť s dielom Majstra Pavla z Levoče prostredníctvom publikácie, ktorú vydala Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči. Výstava bola prístupná do 18. marca 2018.

10. decembra 2017 – na druhú nedeľu adventnú sa uskutočnilo o 14:30 h. v zborovej miestnosti adventné stretnutie dôchodcov aj s príslužným Večere Pánovej. Už niekoľko rokov po sebe pravidelne zborová dia-konia organizuje podobné stretnutia. Dôchodcovia sa tak môžu stretnúť

trikrát do roka (v čase pôstu, na Ka-júcu nedeľu a v čase adventu) v zborovej miestnosti pri Večeri Pánovej a príjemných rozhovoroch. Mnohí dôchodcovia, ktorí sa pravidelne zúčastňovali týchto stretnutí, už medzi nami nie sú a noví, ako keby sa báli prísť medzi nás, ako keby sa báli priznať si, že čas staroby prišiel aj do ich života. To nie je tragédia. Aj tento vek môže byť vekom požehnaným a radostným, ak žijeme v dôvere voči Pánu Bohu. Vtedy ľahšie znášame aj rôzne bóle, starosti či choroby, ktoré sa v tomto veku akosi automaticky pridružujú. A tak budeme radi, keď prídete, dôchodcovia, medzi nás a spoločne s nami strávite tieto nedeľné popoludnia.

Na tomto adventnom stretnutí sa prítomným prihovoral domá-

VIANOČNÁ VÝZDOBA BRATISLAVSKÉHO HRADU

ci brat farár na text z 1. listu Petrovho 4,1-7, v ktorom zdôraznil, že v živote človeka sú veci, o ktorých je potrebné povedať, že sú nevyhnutné. Sú to veci, bez ktorých sa človek nemôže zaobiť. Rovnako môžeme povedať, že aj náš kresťanský život má takúto nevyhnutnú stránku. Byť kresťanom, to nie je niečo samozrejmeho. Aj kresťanom sa človek stáva len vtedy, keď sú splnené všetky nevyhnutné podmienky toho, aby sa človek mohol stať kresťanom. Byť kresťanom – k tomu je potrebná viera v Pána Boha, v toho Boha, ktorý sa znížil k nám hriešnym ľuďom, zostúpil na túto zem v malom betlehemskom dieťati, v Ježišovi Kristovi a tento Kristus sa obetoval za mňa a za teba na dreve golgotského kríža, aby sme mohli byť jeho krvou očistení a z mi-

losti Božej tak spasení. To je stručné evanjelium, ktorému treba veriť, ak sa chceme stať kresťanom. Bez viery v Boha a Jeho Syna Pána Ježiša Krista, nikto nemôže byť kresťanom, nikto sa nemôže považovať za kresťana. Ak sa narodí človek v garáži, to ešte neznamená, že sa stane automobilom. Narodiť sa v kresťanskej rodine, to ešte neznamená, že automaticky sa stávam kresťanom. Samotné slovo „kresťan“ znamená – patriaci Kristovi. Ak v tohto Krista neveríme a neprijali sme ho do svojho srdca, tak mu nemôžeme ani patriť a označovať sa menom kresťan.

Druhou, nevyhnutnou vecou k tomu, aby človek bol kresťanom, je cirkev. Možno niekto v tejto chvíli namietne: „Ja k tomu, aby som veril v nejakého Boha, vôbec nepotrebujem“

SESTRA ELEONÓRA IMRIŠOVÁ (DRUHÁ SPRAVA) † 20.2.2018

jem cirkev. Ja verím v Boha aj bez cirkvi. Načo mi je akási cirkev s jej pravidlami a predpismi.“ To však nie je pravda. Človek nemôže byť kresťanom bez cirkvi, nemôže žiť len sám o sebe, bez spoločenstva. Spoločenstvo cirkvi je dôležité pre život kresťana. Ak veríme v Krista, mali by sme to akceptovať, pretože On je hlavou cirkvi. On dal cirkvi poverenie, aby niesla evanjelium do celého sveta a skrze cirkev a pôsobenie Ducha Svätého v nej môžeme veriť v Boha a poznať Ježiša Krista ako nášho Spasiteľa. Apoštol Pavel na mnohých miestach upozorňuje na to, ako spoločenstvo cirkvi je potrebné pre život kresťana. I cirkevný otec Cyprián povedal: „Mimo cirkvi niet spasenia.“

Ešte o jednej veci môžeme hovoriť, že je nevyhnutná k tomu, aby sme

mohli byť kresťanmi. Je to vec, ktorá patrí skutočne k podstate kresťanstva a bez nej nie je možné si predstaviť kresťana. Hovorí o nej apoštol Peter v prečítanom texte Písma Svätého. Táto dôležitá a nevyhnutná vec na kresťanstve je vystríhanie sa hriechu. Kto sa v hriechu topí a v ňom je hlboko pohrúžený, ani sa nevie, či nechce z moci hriechu vymaniť a oslobodiť, ten nemôže byť skutočným kresťanom. Pretože byť kresťanom znamená opúšťať hriech. Čo to však znamená pre nás – vzdať sa hriechu, nežiť viac v ňom? Odpovedať si na to môžeme slovami z nášho prečítaného textu: „**aby človek nežil viac podľa ľudských žiadostí, ale podľa vôle Božej.**“ A tento tretí bod je snáď najväčším problémom pre človeka. Nežiť v hriechu, ale žiť podľa Božej vôle.

ADVENTNÉ STRETNUTIE DÔCHODCOV

V čom je príčina nášho neúspechu? V tom, že Kristus nie je Pánom v našom živote. Neodovzdali sme Mu celý svoj život, celé svoje srdce. Ak veríme v Boha, nemôžeme Mu povedať: „Toto Ti patrí, o tomto budeš rozhodovať Ty, ale do tohto mi, Bože, nezasahuj.“ Takýto postoj nie je odovzdaním sa Bohu. To je sedenie na dvoch stoličkách, z ktorých jedného dňa spadneme a sami veľmi dobre vieme, že Ježiš nás vystríhal pred slúžením Bohu i tomuto svetu.

Byť kresťanom preto znamená opúšťať hriech. Človek zo svojej vlastnej sily nedokáže hriech opustiť, nedokáže sa ho zbaviť, preto bolo potrebné, aby Boh poslal svojho Syna Ježiša Krista do tohto sveta, aby On i v našom živote zlomil moc hriechu a my sme tak mohli žiť pod-

ľa Božej vôle. Advent je doba prípravy na prijatie Ježiša Krista. Pripravme Mu celé svoje srdce, aby sa Kristus mohol narodiť aj v našom srdci.

Ako to máme urobiť? Vyčistíme ho od hriechu. To znamená: vystríhaj sa hriechu a čiň pokánie. Apoštol Peter veľmi jasne hovorí, čoho sa treba vystríhať: „**Ved' prešlo dosť času, v ktorom ste žili podľa vôle pohanov, chodiac v neviazanosti, nárúživosti, pijanstve, hodovaní, opilstve a nedovolenej modloslužbe.**“ Nie je dobré si zariadiť svoj život len podľa tohto sveta, pretože vo svete vládne hriech a život človeka je tak poznačený týmto hriechom. Apoštol Peter takýto život označuje za pohanský život, nedôstojný kresťana. Prejavuje sa neviazaným a rozkošnickým životom, zháňaním

NORA BARÁTHOVÁ AKO KANTORKA NA STRETNUTÍ DŮCHODCOV

peňazí, slúžením svojmu bruchu a modloslužbou v rozličných formách a podobách. Peter nás chce zastaviť v takomto spôsobe života. Ako keby kričal: „Dost' už bolo toho všetkého! Ľudia, spamätajte sa!“ I dnes nám hovorí: „**Veď prešlo dost' času, v ktorom ste žili ako pohania...**“ Nezdráhajme sa tejto kritiky, pretože sa nás rovnako týka. Pri pohľade do zrkadla Božieho slova túto skutočnosť jasne vidíme na sebe.

Od chvíle, keď sa niekto stane veriaceho človekom, musí v jeho živote začať platiť iná vôľa – Božia vôľa. To je nevyhnutná podmienka toho, aby sa stal človek kresťanom.

No opustiť hriech, to predsa nie je také jednoduché. Však aj hriech má svoju moc a bráni sa, nechce, aby sme s ním skoncovali, bojuje s na-

mi. Ak prechádzame cez rôzne boje a utrpenia, vedzme však, že pri tom všetkom chce Boh stáť pri nás a pomôcť nám bojovať dobrý boj viery. Boh nie je dezertér, ktorý by utekal z boja a zanechal nás opustených bez pomoci. Boh je s nami v Ježišovi Kristovi. Veď i to meno Emanuel znamená – Boh s nami. On prichádza do tohto sveta, aby bol s nami, aby nás očistil od každého hriechu a priviedol na cestu pokoja.

Je adventná doba, čas priprav na príchod Pána Ježiša Krista. Ak v našom srdci vládne hriech, vyčistíme ho, aby mohol doň vstúpiť Kráľ slávy. Jedine vtedy môžeme povedať: „Áno, som kresťanom, patrím Kristovi. On je nevyhnutnou súčasťou môjho života.“ K tomuto poznaniu nech nás všetkých vedie Duch Svätý. Amen.

SPÍŠSKÉ VIANOCE – FOLKLÓRNY SÚBOR KOCHMAN Z HRANOVNICE

16. decembra 2017 – sa uskutočnili v Drevenom artikulárnom kostole o 15⁰⁰ h. Spišské Vianoce s vystúpením detí z Grundschule na Hradnom námestí a folklórneho súboru Maguráčik. Do programu sa zapojil aj Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku Kežmarok. Spevokol cirkevného zboru zaspieval dve piesne a domáci brat farrár prítomných pozdravil zamyslením sa nad obsahom Vianoc.

Vianoce – o čom vlastne sú, čo nám prinášajú, o čom rozprávajú? Vianoce v dnešnej dobe oslavuje nielen kresťanská cirkev, ale rovnako aj sekulárny svet, ktorému neraz uniká podstata Vianoc, a to môžeme sledovať pri návšteve supermarketov, kde vládne akýsi až zbesilý ruch.

Vianoce sú však dokladom o nekonečnej Božej moci a o nesmiernej Božej láske. A tá moc a láska sa prejavili práve v tom, že Boh poslal do tohto sveta Svojho jediného Syna, aby nás zachránil od smrti večnej a moci diabolskej.

Pre nás všetkých by mali byť Vianoce veľkou vecou, pretože sa nám narodil Spasiteľ sveta. On prichádza do tmy našej ľudskej spoločnosti a všetko to, čo je choré, chce presvietiť svojím svetlom, aby človek viac vo svojom živote neblúdil, ale mohol kráčať v tomto svetle až do cieľa, ktorý Boh pre nás pripravil vo Svojom kráľovstve.

Vianoce nás teda pozývajú ku svetlu a k Božej láske. Je však smutné, že o týchto veciach aj v našej spoločnosti, v cirkvi i doma vo svojich

VYSTÚPENIE DETÍ Z GRUNDSCHULE

rodinách vieme veľmi veľa hovoriť, ale nevieme ich uplatniť v tom každodennom živote. A tak sa nám Vianoce stávajú akosi krásnou kulisou na pár dní. Ježiš Kristus však neprišiel do tohto sveta, aby sme si Ho obliekli ako nejakého maskota na pár dní a tvárili sa, že je všetko v našom živote v poriadku. On chce, aby náš život bol celý preniknutý Jeho svetlom a Jeho láskou.

Ak sa to udeje v našom živote, v živote tých, ktorí spravujú túto krajinu, ktorí sú nám predstavení, tak potom budeme vidieť obrovské zmeny v našej spoločnosti, ktoré budú viesť k prospechu nás všetkých. Potom nebudeme počuť silácke reči: „Kto do teba kameňom, ty do neho dvakrát“, pretože o tomto nie sú Vianoce. Žiaľ, že aj tí, ktorí o sebe hovo-

ria, že sú kresťania, tak to stále nepochopili. Ježiš im však hovorí: „**Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nastav mu aj druhé....**“ A o tom sú Vianoce, ktoré majú silu meniť človeka, jeho myslenie. Sila Vianoc spočíva v tom, aby sme vedeli nastaviť aj druhé líce. Takáto sila Vianoc dáva jasný signál aj môjmu protivníkovi, že sa niečo deje. Táto sila pramení z Božieho ducha a má moc meniť človeka. Potom sa zmení aj spoločnosť, jej hodnoty, myslenie ľudí. To malé betlehemské dieťa nám ukázalo, ako sa to dá. Od jaslí ide až v ústrety golgotskému krížu. On nastavuje Svojim protivníkom nielen druhé líce, ale celý Svoj život. Aj nám hovorí: „**Ak niekto chce prísť za mnou, nech zaprie seba samého, vezme svoj kríž na seba a nasleduje ma!**“

SPÍŠSKÉ VIANOCE – VYSTÚPENIE SPEVOKOLU

Je ľahké milovať tých ktorí nás milujú, ale dokazovať lásku tým, ktorí nás nenávidia, to nie je také jednoduché. Dieťa položené do betlehenských jaslí nás učí aj tomu, že existujú. Keď to pochopíme, tak potom si uvedomíme, akou láskou nás toto dieťa miluje, akú lásku nám prináša a zároveň žiada, aby sme sa aj my milovali rovnakou láskou. O tom sú Vianoce, ktoré nám prinášajú radosť nad radosťou.

Prajem vám, aby ste prežili Vianoce naplnené Božou láskou, ktorú Boh položil do betlehenských jaslí a ktorá chce formovať náš život tak, aby ľudia sa cítili dobre v našej blízkosti a cez nás mohli zažiť dotyk Božej lásky.

17. decembra 2017 v auditóriu lýcea sa uskutočnil 3. adventný koncert, ktorý usporiadala Základná

umelecká škola Antona Cígera v Kežmarku v spolupráci s našim cirkevným zborom. Na koncerte sa prezentovali deti z umeleckej školy, spevokol cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok a Peter Duchnický, ktorý zahral impozantnú improvizáciu na adventnú pieseň z Evanjelického spevníka č. 19: Príď, spasenie pohanov.

Prítomných na koncerte privítal domáci brat farár Roman Porubán a poukázal na odkaz 3. adventnej nedele, ktorá hovorí o významnej postave Jána Krstiteľa, ktorý nás pozýva ku pokániu slovami: **„Hlas volajúceho na púšti: Pripravujte cestu Pánovi, vyrovnávajte mu chodníky!“** (Mt 3,3). **„Prinášajte teda ovocie svedčiace o vašom pokání a nezačínajte medzi sebou hovoriť: Naším otcom**

je Abrahám. lebo hovorím vám, že Boh môže aj z týchto kameňov stvoriť Abrahámovi potomkov“ (Lk 3,8).

Na záver koncertu prítomným poďakoval riaditeľ Základnej Umeleckej školy Antona Cígera v Kežmarku Ján Levoický. Dobrovoľné vstupné, ktoré sa vyzbieralo na koncerte vo výške 164,50 €, základná umelecká škola darovala pre cirkevný zbor.

17. decembra 2017 sa uskutočnil v evanjelickom kostole adventný ekumenický koncert, na ktorom sa podieľali kresťanské cirkvi pôsobiacie v obci Lubica. Tento koncert sme opäť pripravili aj v spolupráci so Základnou umeleckou školou Antona Cígera v Kežmarku. Prítomných pozdravil domáci brat farár Roman Porubän, ktorý vo svojom príhovore porovnával noc a deň.

Noc a deň – to nie je len názov súčasnej slovenskej hudobnej skupiny.

Noc a deň – to nie je iba informácia na stránkach časopisov, novín a internetu o tom, aké počasie bude v noci a aké cez deň.

Noc a deň – to nie je len reklama, ktorá nás upozorňuje na najdlhšiu noc v roku a najkratší deň, ktorý sa nám veľmi rýchlo minie.

Noc a deň – to nie sú len obrazy mnohých slávnych maliarov, pomenujúc si takto svoje diela.

Noc a deň – to nie je len 24 hodinové spravodajstvo, ktoré nás kŕmi samými negatívnymi správami.

Noc a deň – možno že niekomu zostáva iba toľko času, aby dal svoje veci do poriadku a Boh si ho povolá k Sebe.

Noc a deň – aké výstižné slová, ktoré majú široký záber a sú obrazom

PREZENTÁCIA DETÍ ZO ZUŠ A. CÍGERA V KEŽMARKU

mnohých skutočností v dnešnom svete.

O noci a dni, tme a svetle, počujeme aj z Božieho slova i počas tohtoročného adventu. Apoštol Pavel v Liste Rímskym hovorí: „**Noc pokročila, deň sa priblížil. Odložme teda skutky tmy a oblečme sa do výzbroje svetla**“ (R 13,12).

Noc, tma, temnota – to je príšerné slovo. Bojíme sa jej a neradi sa potulujeme po tmavých uličkách mesta, pretože práve noc poskytuje priestor na mnohé zlé veci. No neraz tma je aj v nás samých. Zmocňuje sa nás a my podľahneme jej tlaku. Naopak: slnko, dobré slovo, priateľstvo, milý úsmev a láska presvetľujú náš život. Vtedy sme naplnení radosťou a pokojom. Mať v živote svetlo a žiť v tomto svetle zna-

mená nestratiť sa a jasne vidieť cieľ svojho života.

Advent nám hovorí: „**Noc pokročila, deň sa priblížil.**“ – A to je radosná zvesť adventu poukazujúca na to, že nemusíme žiť v tme. Prečo? Lebo do tohto sveta prichádza svetlo – svetlo v Ježišovi Kristovi, ktorý chce presvietiť všetko, čo je temné. Žiť v Jeho svetle znamená prijímať požehnanie pre svoj život.

Mnohí hľadajú šťastie, pokoj, naplnenie svojho života mimo betlehemskeho svetla, no pritom si neuvedomujú jednu dôležitú vec, že v konečnom dôsledku každé pozemské šťastie, ktoré nás neprivádza bližšie k Bohu, je pre nás nešťastím. Ježiš nás volá do svetla. Avšak svetlo a deň nás môže priviesť do „úzkych“. Akonáhle cez deň zasvieti svetlo, všetko okolo

GRÉCKO-KATOLÍCKA CIRKEV NA EKUMENICKOM KONZERTE

nás sa stáva jasným a viditeľným. To, čo v noci si nevšimneme, to je nám cez deň úplne viditeľné. A rovnako je to aj v ľudskom živote. Všetko, čo je u nás zlé, nepravdivé, falošné, pokrivené, deformované – jednoducho povedané: všetko to, čo je u nás hriešne, ak zasvieti na to Kristovo svetlo, je viditeľné.

Vy kročme v ústrety svetlu a prijmime ho do svojho života. Verím, že i dnešný adventný koncert bude pre vás takýmto svetlom, alebo pomôže vám nájsť cestu ku svetlu prostredníctvom posolstva, ktoré tu zaznie v duchovných piesňach.

Tento ekumenický adventný koncert bol tohto roku tak trochu výnimočný. Po jeho skončení zasvietilo svetlo. Kde? Hodiny na kostolnej veži vďaka bratom Ernestovi Chritzov-

vi a Petrovi Jendrušákovi boli po 20 rokoch sprevádzkované a nanovo osvetlené. Svetlo hodín nám pripomína jednu dôležitú skutočnosť, že hoci čas milosti stále trvá, nikdy nevieme, kedy príde ženích – Ježiš Kristus po druhýkrát na tento svet. Bdejme preto a nepremeškajme Jeho príchod, ale kráčajme každý deň v Jeho svetle, aby nás našiel pripravených a spolu s Ním sme mohli vojsť na svadbu.

V rámci tohto ekumenického koncertu sa nám predstavili mládežníci z Rímskokatolíckej cirkvi, ktorí zaspievali niekoľko mládežníckych piesní za sprievodu gitary a klávesov. Evanjelická cirkev sa prezentovala prostredníctvom Spevokolu Cirkvebného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok. Do pokojnej, hoci stude-

RÍMSKO-KATOLÍCKA CIRKEV NA EKUMENICKOM KONCERTE

nej atmosféry koncertu sme poslúžili zaspieváním dvoch piesní. Okrem toho nás reprezentovali aj dvaja mladí speváci: Laura Tropová (11 rokov), ktorá zaspievala pieseň: Pokloňme sa teraz pred kráľom a Dávid Jendrušák (19 rokov), ktorý zaspieval pieseň od Václava Neckára Andělé strážní. Spoločne zaspievali pieseň v klavírnom sprievode Petra Duchnického: On prišiel k nám. Peter Duchnický sa nám predstavil organovou improvizáciou na adventnú pieseň z Evanjeličského spevníka č. 24 – Rosu dajte, ó, nebesá. Pravoslávna cirkev nám predstavila liturgiu Sv. Nikolaja a Gréckokatolícka cirkev sa nám predstavila slovom aj piesňami z ich liturgie.

Na záver podujatia organizátorom a všetkým prítomným poďakoval starosta obce Ing. Ján Kapolka. Pre všet-

kých zúčastnených bolo pripravené drobné občerstvenie a samozrejme, že nechýbal ani vianočný punč.

23. decembra 2017 sme pozdravili obyvateľov miestneho Zariadenia pre seniorov (ZPS), v ktorom žijú aj evanjelici. Tak, ako každý rok, i tohto roku sme ich pozdravili s vianočným programom, v ktorom sa im predstavili deti navštevujúce nedeľnú besiedku alebo vyučovanie náboženskej výchovy. V mene ZPS nás privítala sestra Evka Ciriaková a potom prítomných pozdravil domáci brat farár Roman Porubän a prečítal pomedzi jednotlivé vystúpenia biblické texty, ktoré hovorili o zvestovaní narodenia Ježiša Krista betlehenským pastierom, či o príchode mudrcov od východu, ktorí sa cestou zastavili u Hero-

DÁVID JENDRUŠÁK, LAURA TROPOVÁ A PETER DUCHNICKÝ

desa, aby sa opýtali, kde sa narodil kráľ židovský. Okrem rôznych scénok a pásiem s vianočnými básničkami deti zaspievali aj spoločnú pieseň. Okrem toho sme mali pripravené vianočné piesne pre všetkých obyvateľov ZPS, a tak spoločne sme si mohli zaspievať Narodil sa Kristus Pán alebo pieseň Čas radosti, veselosti.

Po vystúpení v ZPS sme spoločne prišli do lýcea, kde o 15³⁰ h. v auditóriu sa uskutočnila Vianočná besiedka s vystúpením detí. I tohto roku medzi nás prišli deti z Vrbova, kde brat farár Porubän učí náboženstvo štvrtý školský rok. Vystúpenie detí bolo aj tematicky zamerané. Prorok Izaiáš o budúciach Vianociach, o narodení Ježiša Krista prorokoval týmito slovami: „*Lud, ktorý chodí vo tme, uzrie veľké*

svetlo; nad tými, ktorí bývajú v temnej krajine, zažiarí svetlo“ (Iz 9,1). Evanjelista Ján hovorí: „*V Ťom (v Ježišovi) bol život a život bol svetlom ľudí. To svetlo svieti v tme, ale tma Ho nepohltila*“ (J 1,4,5). Sám Pán Ježiš o sebe povedal: „*Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť v tme, ale bude mať svetlo života*“ (J 8,12). Apoštol Pavel o Vianociach hovorí v tomto duchu: „*Noc pokročila, deň sa priblížil. Odložme teda skutky tmy a oblečme sa do výbroje svetla*“ (R 13,12).

Zo samotných biblických citátov vyplýva téma tohtoročnej vianočnej besiedky: Ježiš Kristus je svetlo, ktoré Boh položil do betlehemských jaslí, aby všetku tmu nášho života presvietil Svojím životom, Svojím evanjeliom. Potom aj o nás budú platiť Ježi-

VYSTÚPENIE NAJMENŠÍCH DETÍ NA VIANOČNEJ BESIEDKE

šove slová: „*Vy ste svetlo sveta. Mesto, ktoré leží na vrchu, nemôže byť skryté. Ani sviecu nazažihajú a nestavajú pod nádobu, ale na svietnik, a svieta všetkým v dome. Tak svieť vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli dobré skutky a vebili vášho Otca, ktorý je v nebesiach*“ (Mt 5,14-16).

Jednotlivé básne, scény a rôzne pásma hovorili práve o svetle a jeho dôležitosti pre život človeka. Deti aj názornou ukážkou – prostredníctvom sviečky – poukazovali na to, ako ľahko človek môže prísť o Kristovo svetlo, ak dovolí, aby v jeho živote vládol hriech. No však to jediné svetlo – Ježiš Kristus, ktorého Boh položil do betlehemských jaslí, má moc zapáliť aj ten život, ktorý je temný a tmavý, ktorý je poznačený mnohým hriechom.

1. januára 2018 I tohto roku sme začali novoročným stretnutím u brata dozorca Ernesta Chritza na jeho chatke v Ľubici. Novoročná prechádzka napriek výzve v Zborovom liste asi mnohých neoslovila. Zo začiatku to vyzeralo, že tam budeme štyria, ale predsa sme sa nakoniec zišli u Chritzovcov jedenásť. I tohto roku sme prišli do vykúrenej chatky, v ktorej nás čakalo veľa milých prekvapení. A tak na budúci rok 2019 neváhajte a pridajte sa k nám. O 14:00 h. odchádzame spred nákupného centra TESCO. V novom roku je predsa potrebné urobiť pár kilometrov pešo pre svoje zdravie, ale predovšetkým pre spoločnosť, ktoré máme aj pri takýchto neformálnych stretnutiach, kde môžeme zdieľať rôzne veci a dokon-

NOVOROČNÉ STRETNUTIE U CHRITZOVCOV V ĽUBICI

ca aj riešiť rôzne problémy, ale hlavne sa porozprávať a zabaviť.

19. januára 2018 sa uskutočnilo v zborovej miestnosti Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok ekumenické stretnutie – modlitby za mesto Kežmarok. Stretnutia sa zúčastnili členovia týchto cirkví: ECAV na Slovensku Kežmarok, Rímskokatolícka a Gréckokatolícka. Medzi nás prišiel aj brat dekan rímskokatolíckej farnosti v Kežmarku Ján Kuboš. Po medzi piesne a modlitby sa prítomným prihovril domáci brat farár Roman Porubän na text z Lukášovho evanjelia 5,1-11. Vo svojom príhovore zdôraznil, že scéna bohatého rybolovu nám poukazuje nielen na samotný div, ktorý sa uskutočnil pri loveaní rýb, ale aj na to, ako ľudia prichádzali za Ježišom Kristom, aby poču-

li Božie slovo. Zástup, ktorý prichádzal za Ježišom Kristom, sa tlačil, aby počul Božie slovo. Tlačiť sa v kostole kvôli Božiemu slovu – to dnes nezažívame. Inde sa tlačíme. No Božie slovo je živé a mocné i dnes, ako bolo živé a mocné, keď chodil po tejto zemi Ježiš Kristus. Toto slovo je naše zrkadlo, ktoré odhaľuje všetky naše nedostatky, ako to bolo aj v Petrovom prípade, ktorý hovorí Ježišovi: „**Pane, odď odo mňa, lebo som hriešny človek.**“

9. februára 2018 – **Náš jubilejný desiaty....!** No predsa ples kežmarských evanjelikov. Ani sme sa nenazdali a prišiel deň D – 9. február 2018. Všetko bolo nachystané, sála rozžiarená, pri vchode uvítací drink 52% slivovice, ako sa na dobrých slovenských kresťanov patrí. Každá žienka okrem toho bola obdarená aj

EKUMENICKÉ STRETNUTIE – MODLITBY ZA KEŽMAROK

ružičkou. Čím bol tento ples výnimočný a iný? Už len tým, že bol desiaty. Obohatený aj o iné rarity v jeho histórii:

- prítomnosť zahraničnej návštevy p. farára Miroslava Erdingera s manželkou Eliškou,

- modlitba a prípitok z úst tohto hosťa,

- slávnostné menu obsahovalo miesto predjedla po prvýkrát polievocku,

- ako 2. večera sa servíroval zverinový guláš, ktorý nahradil tradičnú kapustnicu,

- veľkým prekvapením boli plné misy koláčikov spod šikovných rúk nášho p. farára a sestry Martinky J. (Komu sa nelenilo a zúčastnil sa nedelného konventu, mohol tie výborné koláčiky tiež ochutnať!)

Tento rok sa po dobrej večeri predstavil tanečný klub Tempo pod taktovkou p. Gertrúdy Scholtzovej s choreografiami klasických aj latinskoamerických tancov. Tanečný program polahodil, potešil a poštekľil oko i ucho. A potom už nasledovali naše vlastné tanečné, prípadne spevácke kreácie na parkete pri hudobných rytmoch obľúbenej skupiny manželov Šajtyovcov. V prestávke milo prekvapil náš zborový umelec Janko B., ktorý s kamarátom Jankom M. pripravil vlastné hudobno – poetické číslo. Hra na fujare bola sprevádzaná básnickým slovom od Milana Rúfusa

Brat kantor Roman U. ozvláštnil čas medzi tancom chvíľkou vážnej hudby. Pod jeho šikovnými prstami sa rozozvučali sálu akordy sklad-

MANŽELIA ERDINGEROVCI NA PLESE

by od Rachmaninova, pri ktorej až mráz behal po chrbte. Na spestrenie sa za barovým pultom zvrátila žiačka Hotelovej akadémie O. Brucknera A. Majerová – Barmanka 2016, ktorá miešala na požiadanie hostí alkoholický, alebo nealkoholický drink.

Čas preletel a chýlilo sa k magickej polnoci. Ako by vyzeral ples bez tomboly? Aj toho roku sa našli ochotní darcovia a firmy, ktorí prispeli rozmanitými darčekom, a tak sa nazbieralo veľké množstvo cien. Bolo ich tak veľa, že sme žrebovali v dvoch etapách. Cez prestávku sme sa posilnili spomínaným zverinovým gulášom. Keď sa ťahali ceny, v sále vždy zajasal nejaký stôl a šťastný výherca si niečo odnášal pod pazuchou. Radosť spôsobilo všetko – od televízneho prijímača, knižočky, CD, poukazu

do wellness, do optiky, večera, sviečka, športové potreby až po rôzne výživové doplnky, či zubná hygiena. Je to darček, ak sa nehodí nám, môžeme ho darovať niekomu inému. Ako to aj v živote býva, niektorým sa ušlo viac a niektorým menej.... To nevedí, dôležité je, že sme prispeli výťažkom z tomboly v hodnote 808 Eur na dobrú vec – na opravu strechy kostola v Mělníku.

Zábava pokračovala až do skorých ranných hodín. Ešte ju prerušila jedna vyfintená metla sestry Justínky S., ktorá každoročne čaká v kútiku sály na svoj tanec, a to je potom na parkete veselo, lebo sa dámy vrhajú do náručia ľubovoľných páňov a sledovať to od stola je veľká zábava, ale byť pri tom na parkete ešte väčšia!!!

BÝVALÝ ZBOROVÝ DOZORCA - BRAT E. CHRITZ S MANŽELKOU

Čo dodať na koniec? V mene usporiadateľov chcem poďakovať všetkým, ktorí pomohli pri organizovaní, sponzorom za štedrosť a hosťom, že si vybrali našu spoločnosť.

Gabi Križanová

11. februára 2018 sa uskutočnil v našom cirkevnom zbore Výročný konvent za rok 2017. Tento konvent bol pre náš cirkevný zbor výnimočný z dvoch dôvodov. Na konvente prebehli voľby všetkých zborových predstaviteľov. Okrem toho medzi nami sme mali milú návštevu manželov Erdingerovcov z Mělníka. Brat farár Miroslav Erdinger nám poslúžil pri tejto príležitosti zvestou slova Božieho. Jeho kázeň je uverejnená v celosti v tomto Zborovom liste.

Správa o živote cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok sa na konvente nečítala, pretože bola k dispozícii v tlačenej podobe. Týždeň pred konaním konventu ju bratia a sestry dostali pri východe z kostola a mohli si ju v pokoji prečítať doma. Okrem toho bola prístupná aj na webovej stránke cirkevného zboru, kde sa dala stiahnuť a vytlačiť, alebo sme si ju mohli prečítať priamo z počítača. Ako každý rok, aj tohto roku brat farár pripravil do diskusie video-prezentáciu, ktorá mapovala život cirkevného zboru za rok 2017, čo sa týkalo duchovného života i hospodárskej činnosti. Na konvente boli prijaté plánované úlohy na rok 2018 a rovnako rozpočet CZ na rok 2018.

HUDOBNO-POETICKÉ PÁSMO DVOCH JANKOV

Zborový list: občasník Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok

Zodpovedný redaktor: Roman Porubän, zborový farár v Kežmarku

Jazyková úprava: Nora Baráthová, Olga Kormanová, Mikuláš Lipták, Roman Porubän a Katarína Slavičková

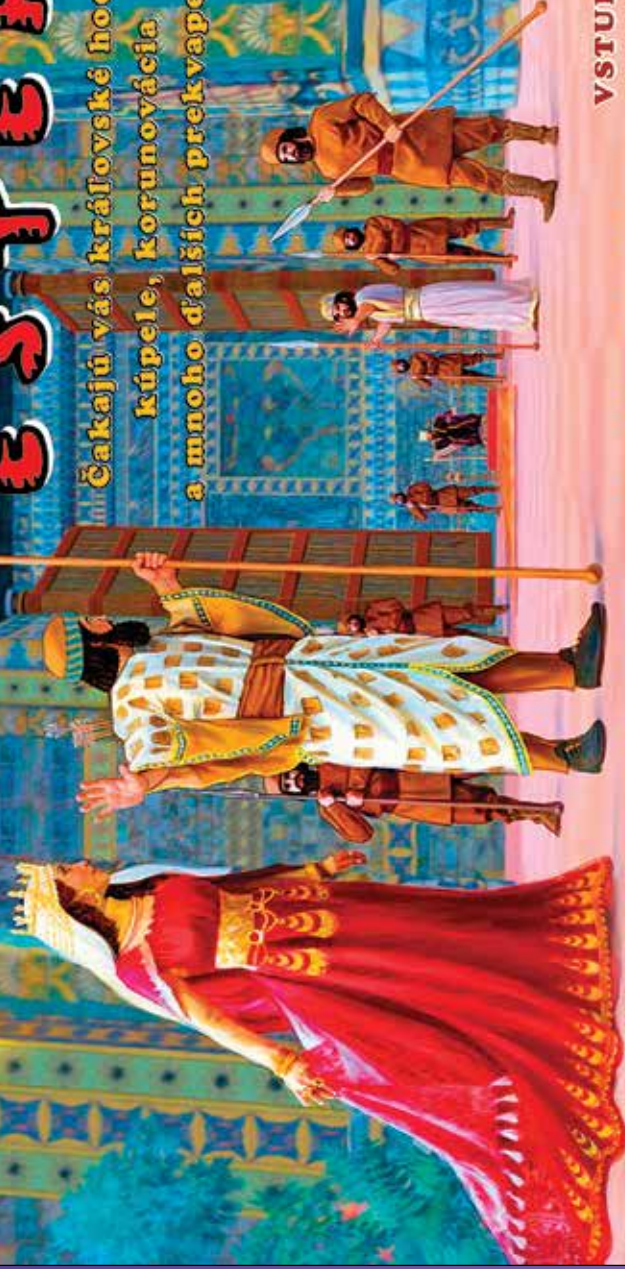
Adresa: Ev. a.v. farský úrad, Hviezdoslavova 18, 060 01 Kežmarok; tel. 052 / 452 22 42

web: www.ecavkk.sk; **e-mail:** ecavkk@gmail.sk

Pre vnútornú potrebu Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok spracoval **ČADRO**

HĽADÁ SA KRÁĽOVNA ESTER

Čakajú vás kráľovské hody,
kúpele, korunovácia
a mnoho ďalších prekvapení.

VSTUPNÉ:

2 €

Cirkevný zbor ECAV na Slovensku Kežmarok srdečne pozýva všetky deti a rodičov na

IV. DETSKÝ PLES v spoločenskom dome CULTUS v Lubici

7. apríla 2018 o 15⁰⁰ h.

Budeme radi, keď prídete na ples obliečení ako princezná a princ.